

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА



ТЕМА БРОЈА: РФ ПИО издвојиће ове године 302,4 милиона динара тако да ће у бање и РХ центре о трошку Фонда отићи око 10.260 корисника пензија чија примања не прелазе лимит

**ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680**

ХИЉАДУ ПЕНЗИОНЕРА ВИШЕ НА РЕХАБИЛИТАЦИЈИ





ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање



ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Док су истрајно марширале вођене племенитим циљевима, Клара Цеткин и њене следбенице сигурно нису помишљале да ће читав век након, бар декларативно, извојеване једнакости терет еманципације постати превелик за савремену жену. И то највише за жене које живе (само наизглед звучи парадоксално) у најуређенијим и најразвијенијим земљама. Тако бар показују резултати анкете урађене

јале код куће и одгајале децу, а друштво од њих није очекивало да истовремено буду успешне и на послу. Готово половина оних које раде је признала да осећа грижу савести што због каријере не проводи довољно квалитетног времена са својом децом, а многе су себе описале као припаднице генерације „радити све, а не – имати све“. Већина је изјавила да им јесте битно да имају добар посао, али чак 73 одсто је нагласило да су

и 35 година сматра да друштво од жена превише очекује и да оне данас буквално робују послу, кући, деци, али и друштвеним начелима, и имају мање времена за себе него жене у 15. веку. То исцрпљује организам и зато све више младих девојака, гледајући своје мајке, губи амбицију да се школује и заузме неко важно место у друштву. Само једна од седам средњошколки у Француској мисли да је феминизам позитивна тековина друштвеног напретка,

ДРУГА СТРАНА ПРИЧЕ О ОСМОМ МАРТУ

Шта је мислила Клара Цеткин



у Великој Британији, у којој је неколико хиљада мајки старости од 20 до 70 година одговарало на питања како успевају да балансирају између бројних пословних и породичних обавеза. Резултати, објављени крајем прошле године, у најкраћем су показали да су савремене жене уморне, исцрпљене и под великим притиском, већим него што су то биле њихове мајке пре три деценије. Савремена жена има све више обавеза и одговорности на послу и у друштву, али је и даље главна у улози мајке, супруге и домаћице.

Запослене мајке су у овој анкети наглашавале да је њиховим мајкама било лакше јер су оста-

и даље под притиском да одржавају кућу чистом и уредном, односно да и даље кувају, чисте, перу, пеглају. Више од две трећине анкетираних жена је рекло да су уморне и од очекивања да стално буду дотеране и у форми, а већина их сматра да се тај притисак неће смањити ни у случају будућих генерација.

И у другим развијеним земљама (скандинавске државе, Француска, САД) где жене уживају највише права и привилегија, присутно је велико незадовољство односима међу половима, али и одбацивање тренда феминизма, за који кажу да је женама донео много више обавеза него права. Чак 70 одсто девојака између 15

а нова истраживања у САД међу девојчицама и девојкама које похађају завршне разреде основне и средњу школу, показују да би многе волеле да живе животом својих бака и прабака, односно да буду домаћице пре него пословне жене, а успех у љубави и мајчинство су им далеко важнији од успеха у каријери. Занимљиво је да је идентична анкета пре 40 година показала да је 92 одсто тадашњих девојчица и девојака желело да похађа факултет, док данас ту амбицију има само 57 процената младих жена.

Ово, нажалост, нису ставови који охрабрују, али су производ живота који је женама натоварен на плећа. Убитачан темпо, који је почео одмах после Другог светског рата, с временом је постајао

све јачи и доносио све више обавеза. Жена је добила многобројна права која, како се испоставило, нису привилегија већ обавеза, а стално жонглирање између улоге мајке, супруге и успешне пословне жене не пролази без последица. У том смислу већина савремених жена верује да никада неће бити могуће да буду подједнако успешне на послу и у браку, да се остваре као мајке и домаћице, и још да воде рачуна о свом здрављу и изгледу, друштвеном животу и бројним обавезама. Постоје читаве генерације жена које се тако осећају. Оне су потрошене генерације, каже један британски психолог.

М. Јовановић

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Хиљаду пензионера више на рехабилитацији

У бање и РХ центре ове године ће о трошку Фонда отићи око 10.260 корисника пензија чија примања не прелазе прописани лимит

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање издвојиће ове године 302,4 милиона динара за рехабилитацију пензионера у бањама и РХ центрима у Србији. Ова одлука усвојена је на седници Управног одбора Фонда одржаној у другој половини фебруара. Према Правилнику о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, сваке године се у ове сврхе издваја до 0,1 одсто од укупних прихода Фонда.

Од 302,4 милиона динара планираних за

о трошку Фонда имаће корисници пензија чија су примања нижа од просечне пензије свих корисника РФ ПИО. Све остало што се односи на пријављивање пензионера одвијаће се на исти начин као и ранијих година.

Чланови Управног одбора разматрали су и усвојили Програм рада РФ ПИО за ову годину.

– Пошто је прошле године начињен велики помак у раду Фонда када је ажурност у питању, односно 85 одсто решења је донето у законском року, предстоји нам да тај про-

о зарадама за последњу годину стажа јер они у том периоду још нису обрађени. Када после годину или две пензионер добије коначно решење с износом пензије нижим од износа који је до тада примао, зато што му је просек зарада у последњој години био мањи, већина не разуме зашто је оштећена, а када би требало чекати све статистичке податке, решења о пензионисању би се много дуже чекала – објаснио је Зоран Јосиповић.



Славко Имрић и Зоран Јосиповић



Енвер Никшић, Славенко Гргуревић и Љубисав Орбовић

ову годину, 277,5 биће издвојено за рехабилитацију пензионера из редова запослених, око 22,1 за самосталце, а 2,8 милиона динара за пољопривреднике. Средства се распоређују по филијалама Фонда сразмерно броју корисника пензија.

Процењује се да ће о трошку Фонда ПИО на рехабилитацију у бање и РХ центре ове године моћи да оде 10.260 пензионера, што је за око 1.000 више него 2012.

– Фонд сноси трошкове рехабилитације у целини према цени болничког дана увећаној за 15 одсто, како би током целе године цена била непромењена за оне који остваре право на рехабилитацију. С обзиром на то да су РХ центри од ове године изједначили ценовнике за пензионере и остале госте, Фонд је успео тај проблем да реши тако што је договорено да ће за опоравак пензионера важити цене закључно са 31. 12. 2012. године. Дакле, болнички дан ће коштати исто као прошле године. Једино на овај начин више од 10.000 пензионера може да оде на рехабилитацију у неку од српских бања – објаснио је на седници УО Иван Мимић, финансијски директор Фонда.

Право да конкуришу за рехабилитацију

ценат подигнемо за још пет одсто, тачније да ажурност рада доведемо на ниво од 90 процената. Сматрамо да је то наш максимум, јер тих десет одсто решења која би премашила законски рок од два месеца јесу она на чије решавање не можемо само ми, односно наше стручне службе да утичемо, већ их морамо радити у сарадњи са иностраним фондovima и другим органима. Планирамо и већ ома озбиљно радимо на томе да средином ове године уведемо ИСО стандарде за квалитет и безбедност. Финансијским планом Фонда обезбеђена је исплата 12 овогодишњих пензија, а наставићемо са даљим јачањем и образовањем кадрова, мада је већ сада 58 одсто запослених са високом и вишом стручном спремом (42 одсто запослених је са високим, а 16 процената са вишим образовањем) – образложио је на седници Зоран Јосиповић, заменик директора Фонда.

Тих пет процената, за колико је планирано да се повећа ажурност ове године, односе се и на прецизирање стандарда поступка израде и доношења решења.

– Фонд доноси привремена решења о пензионисању без статистичких података

Ово је карактеристично за последњих десетак година од када је привреда у рецесији и већина фирми има врло мала примања или су радници на минималцу, тако да у периоду пред пензионисање примају најниже или уопште не примају плате, што знатно може да умањи коначан износ пензије. У сваком том случају пензионер који је, дакле, не знајући примао по основу привременог решења вишу пензију, ПИО фонду мора да врати све преплаћене пензије.

Овде су оштећени управо најсиромашнији пензионери, док они који су целог радног века имали висока примања ту разлику неће ни осетити. Једно од решења је, како се чуло на седници УО, да се приликом наредне измене Закона о ПИО озбиљније укаже на овај проблем јер поред тога што се ради дупли посао, односно што се сваком кориснику раде два решења – привремено и коначно, разлика, односно пензија умањена после неколико година, ствара велико незадовољство пензионера.

Чланови Управног одбора су усвојили и План јавних набавки за ову годину.

В. Анастасијевић

ИВАН ТОДОРОВИЋ, ДИРЕКТОР ФИЛИЈАЛЕ РФ ПИО ЗА ГРАД БЕОГРАД

Рад који се мери шестоцифреним бројевима

Са више од 1.300.000 осигураника и корисника пензија и накнада, Филијала за град Београд и Служба Филијале су две највеће организационе јединице Републичког фонда ПИО, и једине у којима расте број осигураника, нарочито на Новом Београду. Самим тим, и рад и квалитет целог Фонда, као једне од најзначајнијих институција с обзиром на то да спроводи обавезно пензијско и инвалидско осигурање и решава о праву на пензију као егзистенцијалном праву, у највећој мери зависи од тога колико квалитетно и ефикасно ради Филијала за град Београд. То је истовремено велика обавеза за запослене који су дужни да пружају брзе и квалитетне услуге.

И војни осигуранци у цивилном осигурању

О великом обиму посла, о постигнутим резултатима, као и о задацима у текућој години, разговарали смо са директором Филијале за град Београд, Иваном Тодоровићем.

– Рад Филијале за град Београд се углавном мери шестоцифреним бројевима. Наиме, током 2012. године поднет је укупно 123.291 захтев за решавање о правима из ПИО, од тога у Филијали 90.560 а у Служби на Новом Београду 32.731. Нерешених захтева је остало у Филијали 8.960, а у Служби 2.587, а од укупног броја решених захтева чак 80 одсто решено је у законском року. Овакви резултати ажурности Филијале посебно су значајни имајући у виду њену величину, што има за последицу сложеније кретање документације и предмета – објашњава директор Иван Тодоровић.

Он наглашава да је у 2012. рад Филијале обележило преузимање послова обезбеђивања и спровођења пензијског

у 2012. поднет 123.291 захтев за решавање о правима из ПИО, од укупног броја решених захтева чак 80 одсто у законском року. Одлични резултати и у области примене споразума о социјалном осигурању са државама некадашње СФРЈ



Иван Тодоровић

и инвалидског осигурања који су били у надлежности Фонда за социјално осигурање војних осигураника, па је током јануара и фебруара 10 до 15 запослених из београдске филијале било ангажовано у Фонду СОВО на припреми документације ради преузимања. Након тога је, почев од 1. 1. 2012, делатност проширена за још око 23.000 нових осигураника (професионална војна лица), али и за 24.622 корисника, односно војних пензионера (Филијала 11.671, а Служба Филијале 12.751).

– Преузимањем ових послова Филијала Београд је била потпуно спремна да квалитетно обави све задатке у вези са имплементацијом војног осигурања у цивилни систем осигурања. Међутим, највеће оптерећење и највећи обим послова се односи на преузимање тзв.

судских предмета. У том циљу преузето је и заведено у основне евиденције 27.647 судских предмета који се односе на две уредбе о платама професионалних војника и цивилних лица у Војсци Србије и Црне Горе из 2004, односно 2005. године, као и на ванредно усклађивање војних пензија од јануара 2008. године за 11,06 посто. Осим тога, и у управном поступку само по основу ванредног усклађивања пензија за 11,06 одсто у току 2012. поднето је више од 8.000 захтева у Филијали и Служби, с тим да је тај број на почетку 2013. године још већи – наводи Иван Тодоровић.

И остали вишецифрени бројеви сведоче о ажурности у раду: само у београдској филијали поднето је 184.753 јединствене пријаве, 650.070 М-4 пријава, и 445.017 МУН пријава. Издато је

укупно 17.096 уверења по члану 142 Закона о ПИО, 34.975 потврда за лица ван осигурања, 125.135 листинга о подацима регистрованим у бази матичне евиденције и 1.302 уверења за повраћај доприноса. Уписано је више од 8.000 разних врста стажа, издато 2.890 уверења, односно потврда по основу утврђеног телесног оштећења, примљено 63.750 замолница, поступљено по 61.532 замолнице, упућено 304 опомене послодавцима који нису предали пријаве М-4 за 2011. годину, и покренуто 75 прекршајних поступака.

Поступци прерачуна успешно окончани

Директор Тодоровић посебно истиче и рад филијале у области остваривања права по међународним уговорима.

– Одлични резултати постигнути су и у области примене споразума о социјалном осигурању са државама које су биле у саставу некадашње СФРЈ. Ту пре свега мислим на Споразум са Републиком Словенијом, с обзиром на то да су поступци прерачуна (покренути из Филијале према носиоцу осигурања у Словенији, и покренути из Словеније према Филијали Београд) окончани у скоро 90 одсто случајева. Само на основу поступка поновног одређивања пензије (прерачуна) у Републици Србији омогућено је 1.200 словеначких пензија. У примени Споразума са Републиком Хрватском, на основу измењеног члана 8 Административног споразума, благовремено су покренути нови поступци и на тај начин омогућено 65 нових хрватских пензија. Посебно је значајно то што је у примени Споразума о социјалном осигурању са БиХ покренута процедура да би носиоци осигурања у Босни и Херцеговини

прекинули са праксом тражења података о учешћу у рату од корисника пензије у Србији, односно прекидали поступке покренуте по службеној дужности, што је доводило до тога да стаж навршен у БиХ (углавном у већинском трајању) остаје на терет Републике Србије – каже Иван Тодоровић.

Припреме за почетак рада Централног регистра

Уз редовне активности урађени су и послови који се односе на ажурирање базе матичне евиденције како би се обезбедили услови за почетак рада Централног регистра од 1. априла 2013, као значајне институције која омогућава евиденцију и контролу уплата доприноса за

ПИО. Ти послови се односе на унос личних података на основу микрофилмске копије за 4.540 осигураника, 6.050 регистрованих одјава и унетих пријава на основу микрофилмске копије, 1.236 регистрационих бројева попуњених идентификационим подацима, и 21.989 осигураника код којих су регистровани логички неисправни подаци, односно којима је исказан стаж дужи од 12 месеци у календарској години. Тодоровић наглашава да се сви ови послови у Филијали, о којима сведоче наведени подаци, одвијају уз професионалан и достојанствен однос према странкама, као и поштовање процедура и закона. То се односи на све запослене, а другачији однос према раду

се не толерише, што потврђује и неколико упозорења о отказу уговора о раду. Ефикасност и квалитет су приоритет и у 2013. години.

– Основни задаци запослених у Филијали за град Београд у току ове године подразумевају подизање нивоа ажурности, пре свега у повећању процента захтева решених у законском року. То је праћено и подизањем квалитета у раду запослених који се односи на све пословне процесе, од подношења захтева за све врсте права, пријема свих врста пријава, а пре свега на поступак доношења решења о правима из ПИО. озбиљно ћемо решавати и проблем привремених решења која се у највећем броју доносе због саме законске од-

редбе према којој се за обрачун пензије узима и зарада из године у којој се остварује право на пензију, с тим да просечна зарада за ту годину није позната. Након што се за ту годину следеће године објаве подаци о просечној заради и замени привремено решење, на жалост најчешће настаје преплата за корисника из разлога што се новим решењем утврди нижи износ пензије. Износ преплате може да буде и знатан, поготово уколико се привремено решење не замени на време. Према подацима Филијале Београд, од свих насталих преплата чак 60 одсто односи се на примену ове законске одредбе – објашњава за крај Иван Тодоровић.

Јелена Оцић

У ФИЛИЈАЛИ РФ ПИО НОВИ САД ПОВЕЋАН БРОЈ ИЗДАТИХ ПОТВРДА И УВЕРЕЊА

Највише уверења приватним судским извршитељима

Запослени у новосадској филијали РФ ПИО осим уобичајених послова које редовно обављају, а од којих су најважнији они на решавању захтева осигураника и корисника у области остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања, имају пуне руке посла и око издавања разних уверења грађанима, институцијама и државним органима.

Уверења и потврде издају се у свим организационим јединицама РФ ПИО на шалтерима, или се достављају путем курира и поштом. Широка је лепеза државних органа, институција и установа, банака итд. које од грађана захтевају да им приложи одговарајуће потврде и уверења из делокруга рада Фонда ПИО. Рецимо, о висини пензије, да ли су у осигурању, да ли су им уплаћени доприноси итд. По речима Небојше Ковачевића, начелника Одељења за правне и опште послове у Филијали Нови Сад, уверења се у овој филијали издају на шалтеру број 2, у пословној згради на Житном тргу број 1.

Илија Шакић, директор новосадске филијале, надлежне

за око 80.000 корисника и око 200.000 осигураника, каже да су у прошлој години у односу на 2011. издали знатно више уверења. Тако је само број обрађених захтева који су пристигли

нетим захтевима који су стигли поштом, а од тог броја највише је издато судским извршитељима – 1.091.

Откако је, средином прошле године, Министарство правде



поштом у 2011. години износио 4.546, а у 2012. већ 13.383. Такав тренд наставља се и у овој години, па је у јануару већ издато 2.347 уверења само по под-

пренело овлашћења на приватне професионалне извршитеље, број њихових захтева код Фонда ПИО је у сталном порасту. Како их је највише своју

делатност регистровало у Београду и Новом Саду, очекује се да ће запослени у филијалама из ових градова имати и највећи пораст посла и трошкова у овој сфери рада. Према речима Илије Шакића, у Филијали Нови Сад су постигли договор са приватним судским извршитељима да убудуће достављају спискове са више захтева ради боље ефикасности у раду и уштеда у поступку, као и да се Фонд не би оптерећивао додатним поштанским трошковима. Према његовим информацијама, само један од новосадских приватних судских извршитеља припремио је већ око 5.000 захтева ради добијања уверења.

Током досадашње сарадње новосадски приватни извршитељи погрешно су у неколико наврата адресирали своје захтеве, па су и оне који су се односили на осигуранике и кориснике права са пребивалиштем у другим општинама у АП Војводини, и који су у надлежности других филијала, подносили у Филијали Нови Сад. Стога је потребно да убудуће такве захтеве подносе у надлежним филијалама.

Мирослав Мектерковић

У ДАНАС ПРЕС КОНФЕРЕНС ЦЕНТРУ

Социјално предузетништво – заједнички именитељ

Нагомилани проблеми који отежавају пословање и тржишта рада и Фонда ПИО, везани за рецесију привреде, могли би бар делом бити решени Законом о социјалном предузетништву

Социјално предузетништво може да буде заједнички именитељ за почетак решавања нагомиланих проблема и тржишта рада и пензијског фонда. Ово је и био повод за одржавање тематских конференција у Данас прес конференс центру на тему „Тржиште рада, пензијски систем и социјално предузетништво“.

Као што је у свом излагању на конференцији нагласила Бранки-

један од начина за њихово радно ангажовање. Закон којим ова област треба да се регулише у предскупштинској је процедури и очекујемо да у првој половини године буде и усвојен – истакла је Бранкица Јанковић.

Добар пример како ова врста предузетништва може да функционише јесте фирма „Еурофил“ д.о.о. која послује више од 30 година.

приноси запослених финансирају пензије корисника. Очито је да се, чим економија западне у кризу, то негативно одражава на пензијски систем који је тада тешко одржавати без буџетских дотација. Ако имамо на уму да последњих пет година број осигураника стално пада, док број корисника остаје исти, јасно је да реформе не могу да иду само у правцу пензијског система,

мора предузети држава кроз низ системских мера које би резултирале свеукупним побољшањем привредног, а тиме и социјалног амбијента у земљи. Са аспекта Фонда, требало би предузети неколико краткорочних мера: адекватнији начин контроле уплате доприноса, који би у потпуности онемогућио послодавце да приликом исплате зарада не углађују доприносе, као и контролу послодаваца у смислу пријаве радника. Сузбијање сиве економије једна је од најзначајнијих мера која би допринела побољшању финансирања пензијског система и државе уопште. По неким проценама, ниво сиве економије у Србији достигао је између 30 и 40 одсто бруто домаћег производа, а сматра се да у сфери неформалне економије ради око 700.000 људи. Који је ниво губитка који само Фонд бележи због сиве економије, сликовито показује овај пример: ако би тих 700.000 људи ангажованих у сивој економији радило легално и за свој рад примало просечну зараду и плаћало доприносе на ту зараду, месечно би се изворни приходи Фонда повећали за 10 милијарди динара, односно 120 милијарди динара годишње, што је једнако износу три месечне нето пензије за све пензионере у Србији. У периоду 1969–2000. године Фонд је изградио и опремио 125 заштитних радионица које су запошљавале особе са инвалидитетом, у циљу њихове социјализације, рехабилитације и превенције инвалидности, али и ради економског интереса, јер је тако привређивало више хиљада људи. Заштитне радионице од 2003. године нису под ингеренцијом Фонда, али оне су суштински и концептуално исто што и социјална предузећа о којима се данас говори – појаснила је Златица Зец, заменик финансијског директора РФ ПИО.

Весна Анастасијевић



ца Јанковић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, ситуација у земљи у овом тренутку је веома озбиљна.

– Имамо 95.000 породица, односно око 250.000 људи (јер су то углавном вишечлане породице) који примају новчану социјалну помоћ, 750.000 незапослених, 650.000 оних који нередовно или уопште не примају плате, 33.000 корисника народне кухиње и око 40.000 оних који добијају пакете Црвеног крста, или неку другу врсту помоћи. Добра страна тога је што сви они уредно и на време добијају помоћ од државе, али је лоше што има толико људи којима је овакав вид помоћи неопходан. Међу незапосленима је око 140.000 такозваних старијих радника, преко 50 година, који спадају у радну снагу која се тешко запошљава. Зато социјално предузетништво представља

– Ми имамо 120 стално запослених, а од маја прошле године када смо отворили рециклажни центар ангажовали смо 350 радника ромске националности за прикупљање отпада за рециклажу и они за то примају по 48.000 динара месечно. Планирамо да укључимо и пензионере и школе, а за прикупљени материјал за рециклажу месечно издвајамо између 11 и 15 милиона динара, зависно од годишњег доба – објаснио је Горан Јосифовић, директор представништва у Београду.

Тржиште рада и Фонд ПИО нераскидиво су повезани с обзиром на чињеницу да је систем пензијског и инвалидског осигурања базиран на принципу текућег финансирања, рекао је Зоран Милошевић, помоћник министра рада, запошљавања и социјалне политике.

– Основа оваквог система је стабилна економија јер се из до-

већ пре свега у смеру решавања питања незапослености и стабилизације привреде. С друге стране, ако знамо да у области сиве економије ради између 300.000 и 700.000 људи, јасно је да се нешто заиста мора предузети да би се њихов рад вратио у легалне токове, а социјално предузетништво јесте једно од могућих решења које би релативно брзо могло да да добре резултате – нагласио је Зоран Милошевић.

Финансијским планом Фонда ПИО за ову годину је планирана исплата 12 пензија, за шта је предвиђен приход од 584,2 милиона динара, рекла је на скупу у Данас конференс центру Златица Зец, заменик финансијског директора Фонда.

– Из доприноса ће бити приходовано 302,4 милијарде динара, док ће остатак бити обезбеђен дотацијом из буџета. Основне кораке за промену оваквог стања

ДОМОВИ ЗА СМЕШТАЈ СТАРИЈИХ

Лични избор за мали број корисника



У Србији, према извештају Републичког завода за социјалну заштиту за 2011. годину, постоји укупно 39 државних установа за смештај старијих, од тога 24 геронтолошка центра, седам домова за старије и пензионере и осам домских одељења за пензионере и старије при центрима за социјални рад.

Основна делатност ових установа, због које су и основане, јесте домски смештај, чији капацитет је 8.832 места, али се један број установа бави и другим делатностима као што су прихватишта, клубови за старије, центри за дневни боравак, помоћ и нега у кући и остале, које задовољавају потребе на нивоу локалне заједнице.

У домовима је у 2011. години било смештено укупно 11.427 корисника, док их је последњег дана 2011. на домском смештају било нешто мање од осам хиљада, што је све приближно броју из 2010. године. Међутим, подаци показују да су у последње две године капацитети знатно повећани у приватном сектору, па је тако 2009. било 43 регистроване установе у приватном власништву са нешто више од 1.000 места, док их је две године касније само у Београду било 74, а укупно 103 у које је могло да се смести скоро три пута више корисника.

Нажалост, познато је да и у области пружања ове врсте услуга постоји проблем растуће сиве економије, па има и домова у приватном власништву који нису регистровани од стране државе у делатности социјалне заштите и код којих нису познати детаљи о квалитету услуга које се пружају, о стручности кадрова итд.

Када је реч о корисницима државних домова, подаци го-

воре да је све већи број старијих који имају 80 и више година (38,04 одсто), што се пре свега тумачи као последица старења становништва. Станари домова су махом пензионери, али није занемарљив ни број издржаваних старијих, који чине четвртину укупног броја. Већина корисника смештаја је нижег образовног нивоа, па је чак 65 процената њих без завршене школе или само са основним образовањем. Удовци или удовице чине више од половине

жалост, велики број старијих у домовима нема могућност одлучивања о смештају, нити има могућност утицаја на своју животну ситуацију. Поражава и чињеница да је све више старијих којима је због веома лошег здравственог стања, тешког телесног инвалидитета и потпуне зависности од туђе помоћи и неге неопходан стални физикални третман, као и појачан здравствени надзор због могућих секундарних здравствених проблема. Полузависни и пот-

та; зараде медицинског особља и релевантне материјалне трошкове финансира Републички фонд за здравствено осигурање, док корисник плаћа цене услуга које се односе на непосредне материјалне трошкове и зараде преосталог особља. Корисници, како је објашњено, уцени учествују са својим приходима и имовином. Уколико нису у могућности да плате смештај, трошкове сноси лица која према породичном закону имају обавезу њиховог издржавања, док у случају да су и та средства недовољна, разлику покрива републички буџет. Током 2011. за нешто мање од 30 одсто старијих део трошкова смештаја или трошкове у целини сносио је буџет Републике Србије.

Просечна цена смештаја у 2011, према подацима изнетим на радионици, износила је око 25.000 динара, тачније 21.500 за независне кориснике, а више од 30.000 за зависне. За разлику од државних, у приватним домовима цене су се кретале између 300 и 1.000 евра.

Иако прича о домовима за старије најчешће не делује нимало ружичасто, као што је то случај у бројним страним филмовима са овом тематиком, има ипак и другачијих примера, светлих момената и дирљивих и духовитих прича о дружењу, певању, забавама, па чак и о новим љубавима у позним годинама. Статистика се овим појавама не бави, па се не може са прецизношћу рећи у којој мери су распрострањене. За сада је можда довољно и само споменути да постоје, па макар у ком проценту, да би ова по правилу тешка и суморна тема добила бар за нијансу светлији тон.

В. Кадиф



укупног броја корисника, тачније 56 процената, али је значајан и број разведених, као и нежењених, односно неударних.

Као доминантан разлог за смештај у ове установе издвајају се старост и болест, али то, како се у извештају истиче, замагљује чињеницу да је пре свега у питању одсуство породичног старања, што је последица или немања ближих сродника, или њихове немотивисаности, или просто немогућности да се брину о остарелом члану. По својој сопственој одлуци и вољи у дом је смештено нешто мање од 16 процената корисника, док, на-

пуно зависни корисници чине чак више од три четвртине старијих смештених у домовима.

Цена смештаја у установама за старије варира у зависности од групе којој корисници припадају, од степена њихове физичке покретљивости и функционалне зависности од туђе неге и помоћи и других фактора. Месечна цена смештаја свакако не покрива све расходе. На радионици о дуготрајној нези, одржаној недавно у Београду, објашњено је да се опрема, инвестиције и програм рада (плате већине стручних радника) финансирају из републичког буџета.



41. ФЕСТ

У београдском Сава центру 22. фебруара је отворен 41. Међународни филмски фестивал ФЕСТ. На фестивалу, који ће трајати до 3. марта, биће приказано 75 филмова из целог света.

ФЕСТ се одвија у дворанама Сава центра, Дома омладине, Културног центра Београда, Музеја југословенске кинотеке, као и у биоскопу Фонтана. Програм „Холивуд“ резервисан је за амерички репертоарски филм, у оквиру „Панораме светског филма“ налазе се дела географски далеких кинематографија, „Европа у Европи“ окупља продукције и копродукције унутар ЕУ, а посетиоци имају прилику да погледају и новија дела јужноамеричке кинематографије.

У такмичарском програму „Европа ван Европе“, који обухвата дела кинематографија чије земље још нису чланице ЕУ, биће приказано девет филмова, а српски представник је „Љубав долази касније“ Хаџи-Александра Ђурковића.

Сајам социјалног предузетништва у Београду

Сајам социјалног предузетништва отворен је 20. фебруара у Привредној комори Београда, под покровитељством Секретаријата за социјалну заштиту, Секретаријата за привреду и Градског центра за социјално предузетништво Београда. Манифестација је одржана у организацији Форума младих са инвалидитетом, уз подршку Амбасаде Краљевине Норвешке у Србији и Министарства рада, запошљавања и социјалне политике.

Члан Градског већа, Ацо Петровић, подсетио је да град Београд још од 2008. године посвећује велику пажњу социјалном предузетништву. Интерес града је да конкретно помогне свим угроженим категоријама људи,



а социјално предузетништво и нови Градски центар треба да помогну да ти људи дођу до посла, посебно када је реч о особама старијим од 50 година и припадницима мањинских заједница, рекао је Петровић.

Вршилац дужности директора Градског центра за социјално предузетништво Београда, Александра Грубин, истакла је да је центар већ почео са радом, и да ће врло брзо бити доступан за кориснике.

Влада подстиче ИТ индустрију

На Факултету техничких наука у Новом Саду 19. фебруара је одржан округли сто на тему „Акција за унапређење ИТ у Србији“. Војвођански ИКТ кластер организовао је ово окупљање у циљу формулисања коначне верзије Програма за подршку информационо-технолошких технологија који израђује Министарство финансија и привреде Републике Србије.

Округлом столу, који је одржан и у склопу јавне расправе ради доношења законске регулативе о подстицају ИТ привреде у Србији, осим бројних чланова војвођанског ИКТ кластера и других стручњака, присуствовали су и Млађан Динкић, министар финансија и привреде, Јасна Матић, саветница у овом министарству, и др Драгослав Пе-

тровић, покрајински секретар за науку и технолошки развој. Динкић је на скупу најавио да ће држава ИТ индустрију стимулирати на више начина.

– За почетнике, тзв. старт-апове, имаћемо посебан програм бесповратних средстава, до 25.000 евра, а ако неко од инвеститора на тржишту верује да постоји квалитетна млада компанија и хоће у њу да улаже, држава ће суфинансирати до поменутог износа. За индустрију софтвера смањимо порезе и доприносе на плате за трећину, биће комплетно ослобођени доприноса за здравство и на незапосленост, а држава ће уместо њих платити лечење запослених – рекао је министар Млађан Динкић у Новом Саду.

Обележен Светски дан социјалне правде

Од 7,5 милиона становника у Србији, око девет одсто живи у апсолутном сиромаштву, готово два милиона тешко, више од 320.000 старих нема пензију, док народне кухиње обезбеђују по један оброк дневно за 34.500 људи, од тога 11.500 деце. Ово су само неки од података које је Црвени крст Србије изнео поводом Светског дана социјалне правде. У центрима за социјални рад у Београду има око 1.000 бескућника, мада се незванично процењује да их је између три и пет хиљада, док је око 1.000 деце без крова над главом, кажу у Црвеном крсту.

Око 250.000 људи у Србији прима новчану социјалну помоћ, а најугроженији се налазе у најсиромашнијим крајевима. То су углавном старачка домаћинства и вишечлане породице.

Генерална скупштина УН је 2007. године прогласила 20. фебруар за Дан социјалне правде, чије обележавање треба да допринесе унапређењу борбе међународне заједнице против сиромаштва, промоцији права на рад, једнакости полова и остваривању једнаких шанси и социјалне правде за све.

Београд: манифестација у Савамали

Друштво љубитеља и староседелаца Савамале организовало је 20. фебруара, на Светски дан социјалне правде, отворену кухињу за суграђане. Више стотина Београђана различитих генерација окупило се у улици Светозара Радића уз котлиће пасуља, купуса и рибље чорбе.



Друштво Савамала основано је у јуну прошле године с циљем да оживи и унапреди најстарији део престонице и подсети на лепоту и значај овог дела града. Оснивачи и чланови Друштва најавили су пројекте и бројне акције које ће Савамали вратити стари сјај.

Од оснивања до сада Друштво је било веома активно, а у јануару је одржана и изложба фотографија на отвореном „Савамала – некад и сад“. Поред осталог, покренута је и иницијатива за изградњу споменика трговцу Луки Ђеловићу (1854–1929), великом добротвору и задужбину који је финансирао изградњу Савамале.

Просечна јануарска плата – 39.197 динара

Просечна нето зарада без пореза и доприноса у Србији исплаћена у јануару 2013. године износи 39.197 динара. У односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у децембру 2012. године номинално је нижа за 16,5 одсто, а реално за 17 процената.

Просечна бруто зарада у Републици Србији исплаћена у јануару 2013. године износи 54.447 динара. У односу на просечну зараду исплаћену у децембру 2012, номинално је нижа за 16,4, а реално за 16,9 одсто.

Просечна нето зарада исплаћена у јануару 2013. у односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у јануару 2012. године, номинално је виша за 7, а реално је нижа за 5,1 одсто.



Исплата пензија

Исплата другог дела јануарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 23. фебруара.

Пензионери самосталних делатности примиће своје целе фебруарске пензије 2. марта. Војним пензионерима и бившим пољопривредницима фебруарске пензије биће исплаћене 6. марта.

Обавештење за кориснике пензија са подручја АП Косово и Метохија

Корисници пензије по решењу Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије са подручја АП Косово и Метохија, којима није могла бити вршена исплата од 9. јуна 1999. године, могу у року од 60 дана од дана објављивања обавештења (20. фебруар 2013) да поднесу захтев, непосредно или поштом, Служби Дирекције Фонда у Приштини, у улици Булевар уметности бр. 10, на Новом Београду, ради успостављања исплате.

Уз захтев треба доставити решење Републичког фонда ПИО о признатом праву на пензију (оригинал или фотокопија

оверена од стране надлежног органа Републике Србије, са клаузулом правоснажности у случају да је признато право на инвалидску пензију); доказ којим се потврђује идентитет и лични подаци корисника (важећа лична карта или путна исправа); доказ о томе да ли је подносилац захтева корисник пензије од стране Привремених институција самоуправе и Привремене административне мисије УН на Косову и Метохији (УНМИК); уверење о животу, које издаје орган чија се уверења прихватају (суд, општина и организациона јединица Републичког фонда ПИО), и доказ о томе

да ли подносилац захтева има својство осигураника, у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању и доказ о школовању за децу кориснике породичне пензије.

Сви докази (документа, потврде и др.) морају бити у складу са законодавством Републике Србије. Образац захтева за успостављање исплате и образац уверења о животу објављени су на сајту Републичког фонда ПИО www.pio.rs.

Према информацијама из филијала и Службе Дирекције Приштина, захтеви су већ почели да стижу.



У најави две групе мера у пољопривреди

Према изјави др Бојана Пајтића, председника Владе Војводине, покрајинска администрација планира да ове године реализује две групе мера у пољопривреди. Прва ће се односити на подршку пољопривредним газдинствима, и то за изградњу стакленика и пластеника где ће субвенционисати до 50 одсто средстава, док ће приликом набавке противградних мрежа учествовати са до 60 одсто средстава. У склопу ове групе мера предвиђена је и подршка старачким домаћинствима.



Друга група мера замишљена је као подршка општинама за развој аграра, кроз коју ће се подржати финансирање система за одводњавање, комасација, изградња водовода и канализације, тј. инфраструктурних објеката који су неопходни за даљи развој пољопривреде.

Сајам туризма у Београду

У Београду је од 21. до 24. фебруара одржан 35. Међународни сајам туризма, иначе највећи у југоисточној Европи. На Сајму се представило око 1.000 излагача из 45 земаља.

Попусти за ране уплате аранжмана кретали су се и до 40 одсто, а поред тога плаћање у кешу, као и сајамски попуст додатно су смањивали цену за пет до десет процената. Број продатих аранжмана у равном букингу ове године, како истичу власници агенција, двоструко је већи у односу на исти период прошле године. На отварању Сајма између осталог је истакнуто да је 2013. у знаку обележавања јубилеја 1.700 година од доношења Миланског едикта и да ће тим проводом у Србији бити организоване бројне активности.

Поред Међународног сајма туризма, у истом термину су организовани и Међународни сајам хотелско-угоститељске опреме HORECA и Сајам сувенира „Посетите Србију“, као и Међународни сајам вина „Бео вајн“ (BEO WINE) са 140 излагача из Србије и 13 из иностранства.

МЕЂУНАРОДНИ СПОРАЗУМИ О СОЦИЈАЛНОМ ОСИГУРАЊУ СА
УЈЕДИЊЕНИМ КРАЉЕВСТВОМ ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ И СЕВЕРНЕ ИРСКЕ

Сабирање пензијског стажа

Конвенција о социјалном осигурању између ондашње Федеративне Народне Републике Југославије и Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске којом се регулишу односи у делу обезбеђења права у погледу социјалног осигурања између две државе закључена је 24. маја 1958, а ступила је на снагу 1. септембра исте године. Конвенција се односи на ФНРЈ и Уједињено Краљевство, Енглеску, Шкотску, Велс, Северну Ирску и острво Ман. Споразум о спровођењу Конвенције закључен је у Београду 20. новембра 1959. године, а примењује се на све случајеве од када је закључена Конвенција, тј. од 1. септембра 1958. Та документ се сходно примењују и на Републику Србију.

Конвенцијом је установљен принцип изједначења држављана (запослених лица) земља уговорница у правима и обавезама по основу прописа о социјалном осигурању земље рада, без обзира на то да ли на територији те земље имају пребивалиште. Предвиђени су само изузеци од наведеног принципа за поједине категорије запослених у одређеним делатностима.

Као и код нас, и законодавством Уједињеног Краљевства из области пензијског и инва-



Велики број наших људи налази се на привременом раду у страним земљама, углавном у државама Европске уније, где остају све до стицања права на пензију. Због тога ћемо у „Гласу осигураника“ поновити која су законска права осигураника у тим земљама и на који начин се она могу остварити.

лидског осигурања предвиђена су одређена правила. Тако се право на самосталну пензију утврђује само на основу стажа осигурања навршеног у једној од држава уговорница и применом законодавства те државе, а не и према пензијском стажу

навршеном у другој држави уговорници.

Према пензијском стажу утврђеном у обе државе уговорнице одређује се сразмерни део пензије, који се утврђује применом принципа сабирања пензијског стажа навршеног у обе државе,

с тим да се периоди навршеног стажа осигурања не могу поклапати. На основу тако утврђеног пензијског стажа приступа се одређивању сразмерног дела пензије. Сразмерни део пензије обрачунава се тако што се претходно обрачуна висина пензије

СЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

Реалан програм рада за 2013.

Извршни одбор Савеза пензионера Војводине на недавно одржаној седници прихватио је Извештај о раду Савеза и годишњи рачун и финансијске извештаје за 2012. годину.

Милан Ненадић, председник СПВ, говорећи о раду организације у протеклој години истакао је да је приметно да је неповољна економска ситуација утицала на све већи број сиромашних и социјално угрожених пензионера.

– Наша је обавеза да пратимо кретање пензија и социјални положај пензионера, и

да се боримо да се њихов материјално-социјални положај одржи на прихватљивом нивоу – нагласио је Ненадић.

Током расправе о Извештају, између осталог, говорило се и о остваривању здравствене заштите, реализацији рехабилитације пензионера која се финансира из средстава РФ ПИО, о организацији друштвеног живота, снабдевању и хуманитарним активностима, као и о сарадњи са државним органима и другим организацијама. У расправи је истакнуто да је због недостатка новца угрожено и рад клубова пензионера, који су

једино место окупљања социјално најугроженијих чланова, а додатно их оптерећује и захтев инспекције за увођење фискалних каса, што је због начина рада клубова непотребно. Наглашена је потреба боље сарадње са локалним самоуправама ради превазилажења ових проблема.

У неким општинама се јавио проблем са захтевима локалних управа да се месне организације региструју као правни субјекти, а истакнуто је и проблем нефлексибилности санитарне инспекције код отклањања уочених неправилности. Поједи-

СТАРОСНА ПЕНЗИЈА	Мушкарац	65 година живота - 156 недеља стажа осигурања (3 године пензијског стажа), од тога најмање 6 месеци у Енглеској
	Жена	60 година живота - 156 недеља стажа осигурања (3 године пензијског стажа), од тога најмање 6 месеци у Енглеској
НАПОМЕНА: Жене рођене после 6. 4. 1950. године - старосна граница се постепено повећава са 60 на 65 година живота		
ИНВАЛИДСКА ПЕНЗИЈА	1. Да је наступила инвалидност (зубитак радне способности) 2. Да је осигураник остварио 12 месеци стажа осигурања	
	НАПОМЕНА: Инвалидска пензија се одређује на терет оне државе где је наступила неспособност за рад, под условом да је осигураник у осигурању те државе провео најмање годину дана	
ПОРОДИЧНА ПЕНЗИЈА	Породичну пензију под одређеним условима могу остварити удова, деца и регистровани партнер	

од пензијског основа у проценту који одговара укупном пензијском стажу, навршеном у обе државе уговорнице. Тако добијени износ помножи се бројем месеци пензијског стажа у једној држави уговорници, па се потом подели са бројем месеци пензијског стажа навршеног у обе државе. Када се утврди право и на самосталну и на сразмерну пензију, осигураник има право избора између ове две опције: самостална или сразмерна. У поступку решавања увек се бира оно решење које је повољније за осигураника.

Право на старосну пензију стиче се са навршених 65 година живота, за жене са 60, односно за све оне које су рођене после 6. априла 1950. године старосна граница постепено се повећава са 60 на 65 година живота, и најмање 156 недеља стажа осигурања за који је уплаћен допринос. Период пензијског стажа навршен у једној од држава уговорница узео се у обзир за одређивање старосне пензије ако износи најмање шест

месеци. Уколико су периоди пензијског стажа мањи од шест месеци, падају на терет друге државе уговорнице, и то не само за оцену услова права на старосну пензију, већ и за њену висину.

Право на инвалидску пензију (накнаду за смањену радну способност) припада осигуранику

Испуњењем услова за стицање наведених права у погледу дужине пензијског стажа примењује се принцип сабирања периода осигурања и са њим изједначених периода навршених по законодавству обе државе уговорнице (ти периоди не могу да се подударују).

Здравствена заштита

Када је реч о здравственој заштити, усвојен је принцип реципроцитета, што значи да држављани земаља уговорница користе бесплатну здравствену заштиту када се налазе на територији друге државе уговорнице, тј. без накнаде трошкова здравствене заштите између носилаца осигурања, с тим што осигураници морају да поднесу доказ о постојању осигурања, о чему потврду издаје носилац код кога имају осигурање. Износ плативог давања, према одредбама ове конвенције, обрачунаће се у валути уговорне стране чији орган социјалног осигурања је обавезан на такво давање.

коме је утврђена неспособност за привређивање проузрокована болешћу или повредом ван рада, с тим да је у нашој земљи то право на инвалидску пензију, а по британском закону је то право на болесничко давање.

Право на инвалидску пензију, односно право на болесничко давање, одређује се на терет оне државе где је неспособност за рад настала, под условом да је особа у осигурању код те државе провела најмање једну годину.

У случају наступања инвалидности проузроковане несрећом на послу или професионалном болешћу стиче се право на инвалидску пензију према законодавствима обе државе уговорнице. Право на ову инвалидску пензију не зависи од дужине радног стажа, односно од дужине трајања осигурања.

Право на породичну пензију удова стиче у зависности од година њеног живота у случају смрти осигураника, уз услов да је осигураник у моменту смрти био обухваћен пензијским осигурањем. Круг сродника ограничен је на удову, децу и регистрованог партнера. Уједињено Краљевство признаје право на удничку старосну пензију ако она у моменту смрти брачног друга има навршених 60 година живота. Након смрти покојника деца могу стећи право на посебан додаток, који се остварује ако се удова није преудала, ако је покојни осигураник издржавао децу, ако су у моменту смрти осигураника живела са мајком која их је издржавала, и ако нису навршили одређене године живота.

Разуме се да се на овако малом простору не могу обрадити сви случајеви који се могу сусрести у пракси, али зато, ако се поступак покреће у Србији, треба знати да је за лица која су радила на територији АП Војводине надлежан Покрајински фонд ПИО у Новом Саду, а за остали део Србије Дирекција Фонда ПИО у Београду, Др Александра Костића бр. 9, где постоји одељење за примену споразума са другим државама, и где се у првом степену одлучује о праву на тзв. иностране пензије.

Јасмина МекКевит



ни председници општинских организација истакли су да због све слабије куповне моћи својих чланова имају проблем да у

потпуности реализују редовну отплату већ купљеног огрева.

У програму рада Савеза пензионера Вој-

водине за 2013. годину главна активност биће праћење кретања пензија, учешћа пензија у односу на зараде, предлагање решења надлежним институцијама, као и информисање чланства, синдиката и надлежних органа о томе. Савез ће такође дати надлежним органима и институцијама предлоге за побољшање остваривања здравствене заштите корисника пензија. Уз ове најважније тачке програма, наставиће се сарадња са ПФ ПИО, са локалним органима управе, сарадња са ДДОР-ом, као и остваривање планираних друштвених, културних и хуманитарних активности Савеза.

Предлог финансијског плана Савеза за 2013. годину оцењен је као реалан и остварив, јер су и планирани расходи мањи него претходне године.

Д. Кораћ

У ВОЈВОДИНИ ЗАСЕЈАНО ВИШЕ ПШЕНИЦЕ И ОЗИМОГ ЈЕЧМА

Квалитетном прихраном до бољег приноса

У Војводини је јесенас засејано 290.000 хектара пшенице и 35.000 хектара озимог јечма, што је од 20 до 25 одсто више у односу на исти период прошле године. Осим сазнања да су се ратари на овај начин вратили већој производњи хлебног жита, радује и податак да је сетва озимих стрнина на око 90 одсто предвиђених пољопривредних површина обављена у оптималном року – од 1. до 25. октобра. Такође, топло време крајем октобра и у прве две декаде новембра, уз довољне количине хранива у земљишту, условило је добар развој ових култура, тако да су сви усеви ушли у зиму добро припремљени.

По речима Ђерђа Месароша из Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство, озими усеви на војвођанским ораницама тренутно су у веома добром стању, и уколико не буде неких екстремно ниских температура, може се очекивати да ће они у пролећни пораст ући у доброј кондицији.

– Наредни важан посао који очекује пољопривреднике јесте прихрана. Прихрана стрнина треба да обезбеди биљкама довољну количину азота за пролећни раст, јер од тога у великој мери зависи квалитет и при-

нос ових озимих пољопривредних култура. У почетку пролећног кретања вегетације неопходна је висока концентрација нитрата у површинском слоју земљишта (до 30 цм), што се одржава искључиво прихранама азотним ђубривима, док количине приступачног азота које се налазе у дубљем слоју земљишта (60 до 90 цм) биљке користе после класања – подсетио је ратар Месарош.

Према речима пољопривредних стручњака, пошто је ове године преовладао гушћи склоп биљака, потребно је прву прихрану обавити у другој половини и крајем фебруара ђубривима КАН, АН, САН и уреом, са 60-70 процената потребног азота. Другу прихрану треба обавити између 10. и 31. марта истим минералним ђубривима, али без урее.

Искуснији ратари очекују да ће принос пшенице ове године бити између четири и по и пет тона по катастарском јутру – уз примену поменутих мера и ако не буде већих временских непогода. **М. Мектеровић**

Три разлога повратка озимим усевима

Пољопривредни стручњаци оцењују да су разлози повећаног интересовања пољопривредника за сетву озимих стрнина пре свега добра цена озиме пшенице на тржишту, затим повољнији метеоролошки услови пред сетву и за време сетве, као и потребе тржишта за јефтинијом сточном храном – озимим јечмом и тритикалеом, који стижу на тржиште пре кукуруза.

ЗРЕЊАНИН ОТВОРИО КАНЦЕЛАРИЈУ ЗА БРЗЕ ОДГОВОРЕ

Инвеститори експресно до дозвола

Канцеларија за брзе одговоре отворена је почетком фебруара у згради градске управе у Зрењанину, а њено оснивање финансирано је из републичког буџета. Како је раније најављено, основни задатак овакве канцеларије је да на једном месту омогући брже решавање захтева грађана и инвеститора – без чекања и непотребног обиласка многобројних шалтера.

Систем рада Канцеларије је такав да ће коришћењем информативне мреже градске управе и јавних и комуналних предузећа и установа инвеститорима и грађанима бити омогућено да, након подношења захтева, у кратком року добију тражене одговоре и потребна решења. Службеници градске управе Зрењанин преузеће на себе обавезу да прибаве неопходну документацију, тако да странке више неће морати да губе време чекајући пред број-



ним шалтерима да би, рецимо, дошли до грађевинске дозволе.

По речима Душка Радишића, помоћника градоначелника Зрењанина, направљен је и јединствени формулар који комитенти попуњавају на почетку поступка, а он обједињује све

друге образце које су грађани раније попуњавали и предавали на разним шалтерима.

– Странка сада долази у Канцеларију само са личном картом, ту ће јој запослени помоћи да попуни јединствени формулар, а одговор ће у кратком року доби-

ти у Канцеларији, електронском поштом, курирском службом или редовном поштом – објаснио је Радишић процес рада у Канцеларији за брзе одговоре.

На почетку ће се ту издавати само грађевинске дозволе, а Канцеларија ће касније функционисати као сервис грађана у решавању осталих захтева из других области. Тако ће у наредном периоду градска управа, уз финансијску подршку покрајинске администрације, у Зрењанину увести и електронску апликацију „Систем 48 сати“, па ће грађани у том року моћи да добију све одговоре на питања везана за рад градских комуналних и инспекцијских служби.

Челници Зрењанина очекују да ће постојање Канцеларије за брзе одговоре појачати и конкурентност овог града у привлачењу инвеститора и самим тим допринети и већем запошљавању. **М. Мектеровић**

Жене неједнаке у сфери рада

Према подацима Агенције УН за родну равноправност и оснаживање жена (UN Women), око 50 одсто жена у радном добу у Србији нису економски активне, док је у том положају само око 30 одсто мушкараца. И када су у питању незапослени постоји већа вероватноћа да ће жене бити радно ангажоване у сивој економији или да ће бити ангажоване на нижим хијерархијским позицијама, а мање је вероватно и да ће свој радни статус решити самозапошљавањем.

Желећи да промени овакво стање, Унија послодаваца Србије започела је, у сарадњи са агенцијом UN Women, реализацију пројекта „Дајмо шансу равноправности, дајмо шансу расту“, у циљу оснаживања жена у сфери рада. Овај пројекат, који има задатак да прошири свест о неопходности увођења принципа оснаживања жена као саставног дела пословања компанија, спроводиће се од фебруара до октобра ове године.

У том периоду Унија ће одржати семинаре у Београду, Новом Саду, Нишу, Зрењанину, Суботици, Зајечару, Врњачкој Бањи, Сремској Митровици и Руми, на којима ће се ма-



ла, средња и велика предузећа упознати са принципима оснаживања жена. До сада је око 500 компанија у свету потписало ове принципе, а у Србији се прошле године 11 великих компанија обавезало да ће их примењивати. Принципи су креирани као план у седам корака за оснаживање жена на радном месту, на тржишту рада и у заједници.

Миљана Стојшић Стојановска, директорка Уније послодаваца Војводине, која је уч-

ствовала на обуци – радионици коју је UN Women организовала од 4. до 6. фебруара у Београду, каже да је за њу било корисно упознавање са тренутним стањем у области родне равноправности у свету и код нас, као и са мерама и променама које сви као заједница морамо да покренемо, првенствено у радном окружењу, ради оснаживања жена у овој области.

М. Мектеровић

ОРГАНИЗАЦИЈА ИНВАЛИДА РАДА ГРАДА НОВОГ САДА

Бројне погодности за чланове



Организација инвалида рада града Новог Сада усмерила је током зиме највећи део својих активности на набавку разних производа за чланове, са могућношћу одложеног плаћања. Тако су обезбедили зимницу на шест рата, а настављено је и са редовним снабдевањем чланова различитим намирницама које могу плаћати на три месечне рате.

За текућу грејну сезону набављен је огрев који чланови отплаћују на осам рата, почевши од фебруара. Овим снабдевањем обухваћено је више од 600 чланова организације.

Милан Ивић, председник Градске организације инвалида рада, нагласио је да за чланство обављају и редовне сервисне услуге, те тако сарађујући са једном очном кућом и неколико ординација члановима омогућавају набавку наочара на осам до десет рата, набавку зубне протетике на

шест рата, обављање ултразвучне дијагностике са попустом од десет одсто и слично.

– Осим наведених активности, жеља нам је да преко неке апотеке омогућимо члановима јефтину набавку лекова, као и да у нашим просторијама организујемо стручно мерење крвног притиска и шећера у крви – истакао је Ивић.

У просторијама организације сваког петка чланови могу да се ошишају за само 70 динара. Такође могу, у сарадњи са ЈВП „Воде Војводине“, да изваде повољније риболовачке дозволе, на четири до осам рата, зависно од процента инвалидитета, с тим да они који имају преко 80 одсто инвалидитета добијају дозволу за само 100 динара.

У овој организацији тренутно су заузети предстојећом прославом за Дан жена, на којој ће свака чланица добити пригодан поклон.

Д. Кораћ

ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Заједно ка социјализацији

„Заједно ка циљу“ назив је пројекта у оквиру кога ће се одвијати сарадња центра за социјални рад из Пријепоља, Бијелог Поља и Мојковца. Циљ пројекта је решавање проблема одрастања и социјализације деце и младих. Сарадња три центра за социјални рад из двеју држава реализује се уз помоћ 130.000 евра, средстава из ИПА програма прекограничне сарадње између Србије и Црне Горе.

Намера је да се повећа професионална сарадња у раду с децом и младима који су у сукобу са законом. У оквиру овог једногодишњег пројекта биће реализоване 234 радионице о заштити животне средине, вештини одрастања, подучавању родитеља, али и о решавању конфликтних ситуација, изјавио је Наил Кајевић, директор Центра за социјални рад из Пријепоља.

Пројектом су предвиђена и два кампа у којима ће учествовати око 40 деце из обе државе, са којима ће радити тим стручњака.

Љ. Миленковић

Пекарске посластице



Пирoшкe

Састојци: 500 гр брашна, квасац, 125 мл уља, 200 мл млека, јаје, со.

Начин припреме: у загрејаном млеку растопити квасац, оставити да крене. У брашно додати квасац, уље, жуманце, мало соли. Замесити глатко тесто и оставити да одстоји и нарасте. Премесити тесто, развући и исећи на квадрате или сећи округлом модлом. У средину ставити фил. Ивице премазати беланцем, преклопити их и мало притиснути. Ређати у подмазан плех и премазати млаком водом. Пећи у рерни загрејаној на 200° Ц око 40 минута.

Напомена: пирoшкe могу бити пуњене слатким или сланим филмом, по избору.

Интегралне земичке

Састојци: 250 гр интегралног брашна, 250 гр меког брашна, једно кисело млеко, пола коцке квасца, кашика сушеног мешаног зачинског биља, со, кашика уља.

Начин припреме: измешати обе врсте брашна у чинији, додати мало соли, па у средини направити удубљење. Део киселог млека загрејати и у њему растопити квасац. Додати зачинско биље и све сипати у удубљење у брашну. Оставити десетак минута да квасац надође.

Додати остатак киселог млека и замесити глатко тесто. Прекрити крпом и оставити да тесто удвостручи обим (око 50 мин.), па га још једном премесити. Поделити на 12 јуфки и обликовати земичке. Поређати у подмазан плех и оставити 15 минута да одстоје. Земичке премазати млаком водом, пробости на неколико места и пећи у загрејаној рерни (200° Ц) око 25 минута, да добију лепу браон боју.

Напомена: од овакве смесе се може испећи и интегрални хлеб.



Слане переце

Састојци: 250 гр маргарина, шоља уља, килограм брашна, квасац, 250 мл млека, ким, сусам, јаје, со.

Начин припреме: растопити квасац у млеку. Маргарин помешати са уљем, додати ким и сусам. Све изручити у брашно и замесити тесто. Развући оклагијом (дебљина прста), па вадити модлом за переце. Премазати јајетом, посути ким и сусам и пећи на 200° Ц да добију лепу жуту боју.



Бухтле

Састојци: 500 гр брашна, 3 кашике шећера, мало соли, 250 мл млека, квасац, лимун, 180 гр путера, јаје, мармелада.

Начин припреме: у чинији измешати брашно, шећер, со и направити удубљење. Млеко загрејати, сипати у удубљење, у њега измрвити квасац па пустити да надође. Замесити тесто додајући путер, јаје, рендану кору лимуна. Замешено тесто оставити да одмори око 40 минута. Премесити га, развући и исећи на квадрате. На средину сваког квадрата ставити кашичицу мармеладе, спојити краје-



ве квадрата и обликовати бухтлу, па спојеном страном ређати у подмазан плех. Премазати млаким млеком и пећи у рерни загрејаној на 200°Ц око 20 минута, да лепо порумени. Печене по жељи посути прах шећером.

Припремила: Софија Доминковић

Лекови из природе



Јечам против упале бешике

Благотворно средство против ове упале је јечмена каша. Јечам (120 гр) сипати у литар воде и ставити да прокључа. После неколико минута просути ту воду, па налити нову. У то нарендати кору лимуна и кувати док јечам не омекша. Одлити воду и додати две кашике меда. Узимати по кашику каше неколико пута на дан.

Чај од боровнице

Чај од боровнице се користи у случајевима слабе бешике, а делује и антибактеријски. Узети 25 гр листова боровнице и прелити шољом вреле воде. После 10 минута процедити. Пити 2-3 шоље на дан.

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Основни Office Toolbar (6)

Multilevel List – листе за аутоматско набрајање у више нивоа

Multilevel List су листе са више нивоа предзнака. Користе се углавном за садржаје или код неких специфичних набрајања. Поступак креирања листа са више нивоа је:

1. укуцамо листу (садржај) која треба да садржи више нивоа предзнака;

2. маркирамо листу;

3. кликнемо на стрелицу поред иконе

Multilevel List;



4. у позицији **List Library** бирамо стил којим ће се приказати листа са више нивоа и кликнемо на њега;

5. листа (садржај) нумерисаће се само у њеном првом нивоу;

6. маркирамо постепено делове листе које желимо да пребацимо у виши ниво;

7. кликнемо на икону **Multilevel list**;

8. изаберемо опцију **Change List Level**;

9. кликнемо на ниво листе којим желимо да прикажемо маркирани део садржаја;

10. поновимо кораке од 6 до 9 док не изаберемо нивое за целу листу.

Напомена: Када после завршене листе притиснемо тастер **Enter**, рачунар нуди да настави листу у истом нивоу. Притискањем тастера **Enter** рачунар нас враћа у претходне нивое, тако да ће се листа предзнака изгубити и можемо наставити са куцањем текста.

Креирање изгледа пасуса – лењир

Да бисмо пасус увукли помоћу маркера за увлачење првог реда, поступак је:

1. кликнемо на пасус који желимо да увучемо;

2. курсор миша доведемо изнад маркера и држимо притиснут леви тастер;

3. померимо показивач на жељено место, па пустимо леви тастер.

Постоје две врсте икона за увлачење текста:






1. **First Line Indent** (изгледа као пуна стрелица надолу) задаје леву маргину првог реда пасуса;

2. **Hanging Indent** (изгледа као пуна стрелица нагоре) задаје леву маргину свих редова пасуса осим првог;

3. **Left Indent** (изгледа као пун квадратић) задаје леву маргину за сваки ред пасуса;

4. **Right Indent** (изгледа као пуна стрелица нагоре у десном углу) задаје десну маргину за сваки ред пасуса.

Лево од лењира налази се показивач координације табулатора. Кликом на показивач мења се врста табулатора:

-  left tab,
-  right tab,
-  center tab,
-  decimal tab,
-  bar tab.

Задавање табулатора на лењиру

Да бисмо на лењиру задали табулатор:

1. кликнемо било где у пасусу који желимо да изменимо помоћу табулатора;

2. кликнемо на икону **Tab Selection** која се налази одмах лево уз лењир, све док се на екрану не прикаже онај табулатор који желимо;

3. кликнемо на позицију на лењиру где желимо да поставимо табулатор;

4. притиснемо тастер **Tab**.

У Word-у можемо користити пет различитих врста табулатора:

1. леви табулатор (изгледа као слово L) помера текст према десној ивици странице;

2. табулатор за центрирање (изгледа као обрнуто слово T) центрира текст око табулатора;

3. десни табулатор (изгледа као слово L наопачке) помера текст са десне ка левој ивици странице;

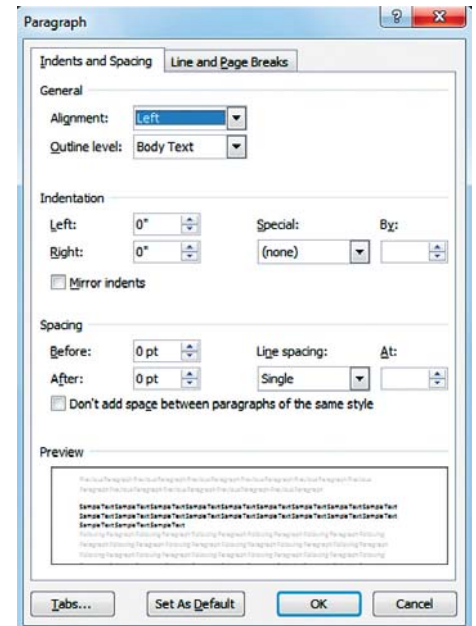
4. децимални табулатор (изгледа као обрнуто слово T са тачком поред) поравнава децималне бројеве у колони у односу на децималну тачку;

5. линијски табулатор (изгледа као права линија |) црта вертикалну линију у тексту.

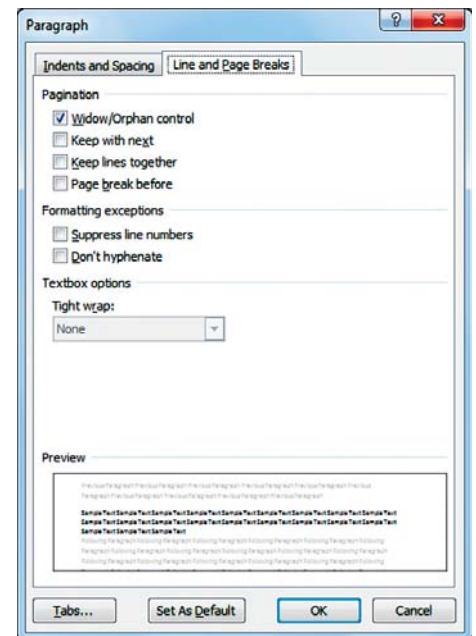
Прозор Paragraph

Када левим тастером миша кликнемо на стрелицу која се налази у десном доњем углу палете **Paragraph**, на екрану ће се при-

казати прозор **Paragraph** који се састоји из две картице:



1. **Indents and Spacing**, која се састоји из опција **Alignment**, **Outline level**, **Indentation**, **Special**, **Spacing** и **Line spacing**;



2. **Line and Page Breaks**, која се састоји из опција **Widow/Orphan control**, **Keep with next**, **Keep lines together**, **Page break before**, **Suppress line numbers** и **Don't hyphenate**.

Напомена: Да бисмо тачно задали одређени табулатор, кликнемо на дугме **Tabs** које се налази у доњем левом углу прозора **Paragraph**.

Предраг Јовановић
Наставиће се

Мушкатла – краљица балкона

Сваке године је друга врста цвећа посебно тражена, каже саговорник „Глас осигураника“, Иван Поповић. – Прошле године због великих врућина најтраженија је била „винка“. То је тропско цвеће слично „лепом Јови“, које на температури испод 18 степени угине, али му је зато четрдесетак степени идеално за опстанак. Мушкатла је ипак и даље „краљица балкона“, коју не треба често заливати.



ЦВЕЂАРСТВО, НАЈПРОФИТАБИЛНИЈА ГРАНА ПОЉОПРИВРЕДЕ

Приход добар, улагања непрестана

Наше газдинство потроши стотину тона угља за загревање биљака, каже Иван Поповић, цвећар из Звечке

Био је дечак, једва стасао за школу, када су његови родитељи почели да гаје цвеће за продају. Мириси разних цветова увукли су му се у поре, одредивши га да настави породични посао. Данас, у двадесет осмој години важи за добростојећег домаћина у обреновачкој општини и угледног цвећара у овом делу Србије. Име му је Иван Поповић. Рођен је у Звечки код Обреновца, где данас живи и ради у својој „Цветној башти“, а колико је успешан у послу којим се бави, иако му то није професија, говори и податак да је изабран за председника кластера приватних предузетника Обреновца и за једног од осам најуспешнијих младих предузетника Београда.

– У нашем кластеру има 38 предузетника, који нису само цвећари, већ и предузетници из области сличних оријентација. У међувремену у Обреновцу су формирана још три кластера, па сада имамо



кластер воћа, кластер поврћа, кластер цвећа, као и два-три удружења пчелара и то би у неко догледно време могло да прерасте у једно велико, обједињено удружење. Постоје и индиције за фор-

мирање задруге, чему ће свакако помоћи скоро доношење Закона о задругама – каже за „Глас осигураника“ Иван Поповић.

Истиче да се његов „још млади кластер“ повремено сусреће са колегама из кластера „Шумдијског центра“ из Крагујевца, како би разменили искуства. Додаје да, на срећу, нема нелојалне конкуренције.

Можда није познато, али добро упућени кажу да је цвећарство најпрофитабилнија грана пољопривреде. Да ли је баш тако и да ли је Иван сада богат човек?

– Чињеница је да највише финансија прође кроз ту грану. Код

цвећа има много више улагања јер се купује све што нам је потребно, од саксија, супстрата, прихране, до грејања, док је другачија ситуација код поврћа које се сади у земљу, па вам саксије и супстрати нису потребни. Само на грејање десет ари засада наше газдинство годишње потроши око стотину тона угља. У почетку је један уложени евро доносио десет евра зараде, док данас већ није тако. Сада нам остаје тек тридесетак одсто од целог улога, а производња се у односу на почетак повећала за десет пута, као и број чланова домаћинства – истиче цвећар Иван Поповић.

У почетку су се, каже он, цвећем бавили само отац и мајка, а данас је у његову производњу укључено десетак чланова, што из породице, што радника са стране. Производња из године у годину мора да се повећава за тридесетак одсто, што подразумева и нове инвестиције, каже Иван.

– Претпрошле године постављали смо противградне мреже за јесењу хризантему, а сада већ морамо да постављамо савремене пластенике у које треба уградити грејање, систем за наводњавање и штошта још. Хоћу да нагласим да је сада ипак мало лакше, јер све иновације које уводимо у производњу цвећа можемо да обавимо уз помоћ средстава из „зеленог прстена“, које је омогућила Скупштина Београда – истиче Иван Поповић. **Љиљана Миленковић**

Више од 200.000 биљака

Газдинство Ивана Поповића углавном производи баштенско биље попут бегонија, кадифицица, „лепог Јове“, мушкатли, сурфинија. Од јесењих расада производи хортензије, хризантеме, виоле, беле раде. Годишње ово газдинство произведе око 200.000 биљака, од чега се 70 одсто производа пласира у Обреновцу, а остатак у Београду.

Лече и душу и тело

Ако средином фебруара дођете у Специјалну болницу за рехабилитацију у Бањи Ковиљачи, на тренутак ћете остати збуњени: јесте ли на правом месту, да ли је ово стварно болница или неки сликарски атеље? И у сваком случају сте у праву: то јесте та болница, али

истовремено и једнонедељни атеље за, ове године, осам сликара који тих седам дана стварају у овом простору и болници остављају дела која ту настану.

– Ово је четрнаеста година заредом како се у нашој болници одржава сликарска колонија по идеји и на иницијативу дирек-

терапијама, што боље осмислимо културним и забавним садржајима, излетима, тако да се заиста осећају као да су на одмору, а не на лечењу – каже за наш лист др Александар Јокић, помоћник директора ове установе.

А ходник – сав у стаклу и штафелајима сликара. Пацијенти



Др Александар Јокић

Болницу за рехабилитацију у Бањи Ковиљачи краси око 300 слика захваљујући сликарским колонијама које се овде одржавају већ 14 година



Момчило Деспотовић – Мома Брада



Снежана Нешковић Симић (друга слева) и Драго Симић (у средини) са осталим члановима колоније

тора Николе Сремчевића. Ми се поносимо тиме што нас називају болницом за душу и тело и настојимо да тај назив стално оправдавамо. Годишње кроз Специјалну болницу прође око 10.000 стационарних и око 6.000 амбулантних пацијената, а наша је жеља да им време боравка овде, кад нису на

пролазе, застају, попричају са уметницима, а ко жели, може и сам да нешто наслика.

– Најчешће нам се деца придруже желећи да и сама нешто насликају или да науче како се то ради. Ја сам овде од прве године, јер када је ова идеја требало да се реализује, директор Сремчевић се обратио мом супругу, Драгу Симићу, академском сликару, и мени којој је то такође професионално опредељење, и од тада је наш задатак да све организујемо, позовемо уметнике и учинимо све што је у нашој моћи да се и гости сликари и пацијенти током тих недеља дана добро осећају, зближе и заједнички уживају у уметности – истиче Снежана Нешковић Симић, магистар сликарства, која живи и ради у Бањи Ковиљачи.

И њене слике, као и слике њеног супруга Драга Симића, такође магистра сликарства, красе зидове апартмана, соба и ходника болнице.

– Ми смо од почетка у овој причи, позивамо уметнике, сликамо сви заједно овде недељу дана та-

ко да људи који су на лечењу могу да виде како настаје слика и како тече процес од почетка до краја њене израде. Имали смо за ових 14 година овде позната имена: Милић од Мачве, Зоран Јовановић Добротин, Алексеј Јакушенко из Украјине, Лепа Сибиновић Милошевић, само су неки од уметника и твораца око 300 слика које сада припадају болници и могу се видети где год по њој да кренете – наглашава Драго Симић.

Ове године сликарској колонији се, поред Снежане Нешковић Симић и Драге Симића, придружило још шест сликара: Драган Марковић Маркус, магистар сликарства из Шапца, Весна Чанак, сликар конзерватор из Београда, Момчило Деспотовић – Мома Брада, иконописац и сликар из Београда, Новак Демонић Озренски и Драган Бартула, такође сликари из Београда, и Милан Тодић, сликар из Цеља. Њихов рад непрестано прати и фотоапаратом овековечава Бранислав Бацковић из Лознице, мајстор фотографије.

Весна Анастасијевић





ДИЛЕМЕ ОКО СВАКОДНЕВНОГ КОРИШЋЕЊА АСПИРИНА

Скривени ризици

Упркос доказаном повољном дејству у случају срчаних болести и опасности од можданог удара, не смеју се игнорисати упозорења о негативним својствима најпопуларнијег лека на свету

Пити или не пити? Држећи малу белу пилулу у шапи ово питање, верујемо, себи повремено постављају многи са дијагнозом кардиоваскуларних болести, којима лекари, рекло би се без трунке недоумице, налажу да аспирин узимају сваки дан. Уз редовну терапију и гомилу других лекова. Али, за разлику од поменуте хрпе, дневна аспиринска доза не узима се да лечи, већ да спречи стварање угрушка и тако потенцијално онемогући зачепљење крвног суда.

Нажалост, без гаранције. Можда нас је таблета одиста заштитила (и штити) од можданог или срчаног удара, али можда управо због ње стигнемо на операциони сто услед чира на стомаку или унутрашњег крварења, једног од најопаснијих аспиринских ефеката на организам.

Чудан је лек аспирин, најпознатији, најраспрострањенији, најдоступнији, а уједно и најинтригантнији медикамент на свету, ако се узме у обзир да се више од сто година откако је патентиран, крајем 19. века у Берлину, овај производ фармацеутске куће „Бајер“, чије се

заштићено име користи и као општи назив, и даље непрекидно изучава и изненађује својим досад непознатим својствима.

Само у Сједињеним Државама се годишње објави три и по хиљаде научних радова посвећених некој теми из ове области. Пре само месец дана, на пример, имали смо прилике да сазнамо о могућој вези између аспирина и старачког губитка вида.

Испитивања су показала троструко већи постотак оболелих од такозване макуларне дегенерације (или сенилне дегенерације жуте мрље, једног од најчешћих офталмолошких проблема у старости) код особа које су аспирин узимале дуже од 15 година. То су сазнања на нивоу почетних изучавања и експеримената, али нису остала без реакција у стручној јавности и медијима.

Прошле године, пак, праву сензацију изазвала је једна добра вест – да аспирин помаже у лечењу одређених врста карцинома. Иза налаза је стајало име угледног медицинског часописа „Лансет“, где су резултати први пут објављени, и ауторитет научника, оксфордског профе-

сора Питера Ротвела, светског експерта за аспирин.

На основу 51 студије, анализа историја болести 77.000 болесника и праћења упоредних група, уочен је за 25 одсто мањи број оболелих од карцинома међу пацијентима који су узимали аспирин три године, а чак за 37 одсто у групи болесника са петогодишњим аспиринским стажом.

Резултати су охрабрујући не само када је реч о смањеној појави болести, већ и о њеном ширењу у организму. Према овим налазима, аспирин помаже у заустављању или бар успоравању метастаза. Поготово су повољни учинци код карцинома дебелог црева и органа за варење, при чему је значајна и околност да је напредак видан после свега три или пет година узимања, насупротив ранијим претпоставкама да је за било какав помак неопходно најмање десет.

На питање да ли то значи да би и здравим људима требало свакодневно давати аспирин у превентивне сврхе, као заштиту од рака, одговор је ипак негативан. Здравној особи није потребно ништа више од свакодневних

вежби, правилне исхране и престанка пушења, неподељено је мишљење стручњака, али ако у породици постоје случајеви рака дебелог црева, аргументи су на страни аспирина.

У међувремену, појавила су се занимљива и релативно оптимистична сазнања и кад је реч о карциному плућа, где је такође улога аспирина од могуће велике користи, али у целини гледано, све је то ново и неиспитано подручје. Међутим, и тамо где је аспирин „на свом терену“, код кардиоваскуларних обољења, бојазан од негативних ефеката се не може избећи, а преовлађујући став струке је да се аспирин у малим количинама даје само пацијентима са јасно установљеном дијагнозом, односно реалним ризиком. У Великој Британији препоручена доза за срчане болесника је 75 милиграма (код нас је 100), што је вишеструко мање од обичног аспирина против болова од 500 милиграма.

Опасност од крварења у стомаку или мозгу тиме се смањује, мада не и искључује, па се редовним корисницима аспирина ипак саветује да ту информацију обавезно саопште кад иду на било какву медицинску интервенцију, чак и код зубара.

Подразумевајући, неодвојиви део сваке кућне апотеке, аспирин је готово половину свог постојања био третиран као средство против болова и за снижавање телесне температуре, али с временом се поље његовог претпостављеног дејства проширило у неслућеним правцима о којима његов творац Феликс Хофман није могао ни да сања. Аспирин у данашњем облику појавио се на тржишту 1900. године као прва таблета у фармаколошкој историји. И данас за њега кажу да представља пример савршеног продукта о којем сањају све фармацеутске компаније – ефикасно отклања нелагоде, безбедан је, лако се синтетиче. И како изгледа, може да се користи у безброј варијанти. Зато се у свету и потроши више од сто милијарди пилула годишње. Своју неуништуиву универзалност аспирин очито дугује идеалном споју фармакологије, промишљеног бизниса и маркетинга.

Д. Драгић

Мало, али боље него ништа

Иако су пензије, поготово оне за житеље кинеских села, мале, довољно су велике да направе велику фискалну рупу

Кад су осамдесетогодишњег кинеског сељака по имену Гуо Шухе репортери агенције Ројтерс упитали шта му значи државна пензија од 55 јуана (што је, кад се прерачуна, само девет долара или око 760 динара), за коју не може да купи ни довољно поврћа за месец дана, одговорио је: „Јесте мало, али је боље него ништа“.

Пензије намењене сељацима као што је Гуо прима још око 150 милиона Кинеза. А пошто је у најмногољуднијој земљи света (1,354 милијарде становника) главни закон великих бројева, издаци за ову врсту социјалних давања, која се примењују тек у последње три године, прете да направе велику рупу у државном буџету и створе велику пензијску кризу.

Према актуелној статистици, оној за 2010. годину, недостајући део у пензијским фондовима је износио 2,6 билиона (хиљада милијарди) долара, а према проценама економиста, у следеће две деценије би могао да нарасте на 10,8 билиона.

Поређења ради, све што се код нас у економији за годину дана произведе или кроз услуге размени, „брuto национални производ“, нешто је мање од 50 милијарди.

У Кини је, дакле све, па и пензионерски проблеми – кинеских димензија.

Кина је географски на Истоку, али са Западом дели тренд демографског старења, убрзан још и политиком „једног детета“ започетом 1970, која је још на снази упркос многим уверењима да квари демографску равнотежу земље и да за резултат има опадање укупне младе радне снаге и

оно што је већ време многих других држава: да све мање оних који раде издржава све више оних чији је радни век престао.

Кина је, међутим, социјалистичка земља и социјална брига је, бар декларативно, уграђена у њен систем. Уз то је и светска економија број два, са најбржим стопом раста на планети, што доноси многе предности, али и искушења.

С једне стране је пожељно да они који данас раде буду спокојни да ће имати обезбеђену егзи-

купно становништво суседа, Јапана, који је светска економија број 3). Светска банка тврди да је Кина „остарела“ много брже него, на пример, САД или Велика Британија, где је тај процес трајао око 100 година, док је Кина „оседела“ за само 40.

Пензија сељака Гуа с почетка ове приче је иначе десетина просечне месечне плате у кинеским сеоским подручјима. Да би се добила, у пензијски фонд мора да се уплаћује по 100 јуана годишње пуних 15 година.

ног стажа, док је овај однос у земљама ОЕЦД у просеку 57 одсто. У Француској је још нижи – 49, а у Америци само 39 одсто.

Просечно доба у којем се пензионису кинески радници је 50 година (мада је званична граница 55 за жене и 60 за мушкарце), док је на Западу почетна граница 60 година, са трендом сталног подизања. У Кини је, међутим, ово померање политички неприхватљиво.

Један од аргумената који је тамо још на снази (а нама звучи



стенцију кад се пензионису, јер у том случају могу слободније да троше своје плате, уместо да буду највеће штедише на свету (на штедним рачунима Кинеза је око три билиона долара). Са становишта економије, било би добро да грађани ову навику мало промене и „отворе се“ како би раст био подстицан и унутрашњом тражњом, а не само рекордним извозом.

Број Кинеза који су достигли пензионерско доба (имају више од 65 година) износи 123 милиона (безмало колико и цело-

Пошто је то недовољно с обзиром на издатке фонда, разлику надокнађује држава – овај програм је субвенционисан са 61 одсто.

Оно што је, међутим, кинески парадокс, јесте то што се у студијама глобалних пензијских система њен оцењује као изузетно дарезљив, између осталог и зато што је животна доба које је граница за пензионисање тамо веома ниско.

На пример, кинески пензионери примају 78 одсто просечне плате коју су имали целог рад-

познато), јесте да ранији одлазак у пензију ослобађа радна места за припаднике млађе генерације, упркос томе што због тога баш та млађа генерација мора да сноси већи трошак за издржавање старије.

Оно по чему се Кина такође разликује од других, то је да упркос томе што трошкови за пензије и тамо брзо расту, они су и даље испод три одсто БНП. У најбогатијој земљи света, САД, издаци за „социјалну сигурност“ чине 4,9 одсто бруто националног производа. **М. Бекин**

ПЕНЗИОНЕРКЕ ОРГАНИЗОВАЛЕ „ЉУБАВНИ НАПИТАК ЗА БЕОГРАЂАНЕ”

Порука свима, а донација првој беби

Дневни центри и клубови за старија лица при Установи Геронтолошки центар Београд организовали су 14. фебруара акцију „Љубавни напиток за Београђане”, коју је подржао и градски Секре-

таријат за социјалну заштиту. Београдске пензионерке које се редовно окупљају у дневним центрима и клубовима за старе изложиле су и понудиле суграђанима своје производе настале у оквиру креативних

радионица: хеклане и штрикане попкице за бебе, медањке у облику срца у целофану и „љубавни напиток” у бочицама од једног децилитра (ликер од вина направљен по оригиналној рецептури једне од кори-

сница). Ови маштовити производи, изложени поводом Дана заљубљених, Београђанима су понуђени у холу Општине Чукарица, на пијаци Зелени венац и на платоу између Кнез-Михаилове и Обилићевог венца. Акција је била хуманитарног карактера јер је за производе остављан добровољни прилог, а прикупљена средства била су намењена првој беби рођеној 14. фебруара. На овај начин баке и деке Београда послали су поруку да желе да се бебе рађају у што већем броју.

У ГАК „Народни фронт” 14. фебруара у 00.45 часова рођена је девојчица чија је породица, према жељи њених најстаријих суграђана, добила средства прикупљена у овој акцији. Старији Београђани су овом приликом поручили да је „рецепт” за дугу љубав на првом месту воља за животом и узајамно поштовање, а да сама љубав „за границе не зна”. **Ј. Оцић**



Мало је оних у румској општини који познају Радована Томића, али када упитате за Бату Цара, многи ће вам рећи да је то седамдесетогодишњи пољопривредник из Краљеваца, шерет, некада добар фудбалер и заувек страствени ловац. Овај земљорадник током лета и јесени на улазу у село крај пута продаје бостан и друге пољопривредне производе, а када сезона прође, највише мисли на лов и ловачко друштво „Фазан”, чији је председник.

– Званично сам постао ловац 1964. године – каже Цар, додајући да га за лов везује љубав према природи, дружење са ловцима, а посебну чар има и заједнички доручак сваке недеље када одлазе у атар и препешаче од 15 до 20 километара.

Пре тридесетак година Томић је био председник општинског Ловачког удружења „Сремац”. У то време у румској општини било је више од 1.300 ловаца, а данас их је тек 480.

– Чланство се осипа јер лов све више постаје ствар престижа и спорт за богате људе. И док је некада давно за лов била потребна

ЛОВАЧКО ДРУШТВО „ФАЗАН”

Цар у лову



Радован Томић

само ловачка пушка, ове године је чланари-на достигла 14.000 динара – додаје Томић.

Ловачко друштво „Фазан” из Краљеваца је отворено и има сарадњу са многим удружењима. У том селу ловили су Италијани и Словенци, долазио је ту и Оскар Давичо, а последњих година и ловци из Балатуне

у Семберији. Захваљујући Радовану Томићу, постојало је и велико пријатељство са мештанима Славонског Кобаша, тако да су пре распада државе једни код других одлазили у госте и лов. Један догађај из Кобаша остаће запамћен за цео живот.

– Више се сећам животиња које нисам одстрелио, од оних које јесам. Током лова у Славонији крај канала су се појавиле три срне, и мој пријатељ Туна Терзић ми је препустио да их ја одстрелим. Застале су на тридесетак метара од нас и гледале у мене својим лепим, крупним очима. Нисам могао да пуцам, остао сам скамењен. Оне су прескочиле канал и поново ме погледале, као да су хтеле да ми захвале. Онда су лагано отишле, а ја њихов поглед никада нећу заборавити – истиче Томић.

Каже да се данас стиди што је неке животиње одстрелио. Док је био млад, мислио је само о броју уловљених животиња, а са годинама, када је постао старији, како тврди, стекао је искуство и сада са пушком у руци размисља другачије и разборитије. **Д. Р.**

У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ НА ДАН ЗАЉУБЉЕНИХ

Крушевљани оборили рекорд у дужини пољупца

На петој по реду манифестацији „Пољуби ме“, одржаној на Мосту љубави у Врњачкој Бањи, заљубљени пар из Крушевца, Ирена Алурац и Ђорђе Божић, поставио је нови рекорд у дужини пољупца, који сада износи један сат, 20 минута и 34 секунде.

– Ми већ пети пут учествујемо на овој манифестацији, што значи од почетка, и напредујемо из године у годину. До сада смо већ освајали треће, па друго и сада прво место. Ово је заиста лепо и романтично такмичење које је окупило већи број Врњчана и њихових гостију. Захваљујемо организаторима на дивном амбијенту украшеном балонима и дивној публици која нас је бодрила – рекла нам је Ирена Алурац после обореног рекорда.

Најстарији пар, Рада и Слободан Шибак из Врњачке Бање, који имају по 78 година, кажу да су се љубили као у младим данима. За најатрактивнији пар ове године су проглашени Драгана Стевановић и Дино Зец из Краљева, а Туристичка организација Врњачке Бање доделила је награду и пару који је дошао из најудаљенијег места – овога пута су то били Жаклина Митровић и Иван Здравковић из Лебана.

Директор врњачке туристичке организације, Иван Трифуновић, рекао нам је да је на Мосту љубави учествовало 15 заљубљених



парова из целе Србије и да се нада да ће наредно окупљање бити међународног карактера. Трифуновић је на почетку манифестације уручио поклон врњачком боксеру, олимпијцу Александру Дреноваку, који је и отворио ову приредбу.

Мост љубави је, иначе, један од симбола највеће бање у Србији. Прича каже да су се негде пред Први светски рат баш ту заволели учитељица Нада и официр Реља, али их је судбина брзо раздвојила. Реља је као вој-

ник стигао до Грчке, где је упознао нову љубав и заборавио на Наду која је, чекајући га, умрла тужна и млада. Зато девојке, потресене њеном судбином, у жељи да сачувају своју љубав, на катанце исписују имена својих драгана и везују их за ограду овог моста. Приликом једне од многобројних посета Врњачкој Бањи, ову причу је чула Десанка Максимовић и о њој написала једну од својих најлепших песама „Молитва за љубав“.

Д. Ивановић

ПЕНЗИОНЕР НЕДЕЉКО ТМУШИЋ ОБРАДОВАО ФУДБАЛЕРЕ ЗЛАТАРА

Новим дресовима опремио бивши клуб

Недељко – Неле Тмушић (66), пензионер из Шапца, покљонио је комплет дресова Фудбалском клубу Златар из Нове Вароши у коме је провео најплодније године своје богате фудбалске каријере. Тмушић је у Златар дошао 1969. године из Раковице и пуних 11 година био првотимац „златне“ генерације екипе са Браношевца, која је у то време била члан Прве српске лиге. Играо је на позицији центарфора, а међу навијачима и саиграчима остао је упамћен по прецизним головима које је давао главом.

– Комплетом дресова, који дарујем заједно са синовима Драганом (42) и Слободаном (39), желим бар мало да помогнем клуб у коме сам провео најлепше године



Недељко Тмушић (трећи здесна) са играчима и ветеранима Златара

живота и фудбалске каријере. И ја и моји синови, који су рођени у Новој Вароши и једно време играли у млађим селекцијама, емотивно смо везани за овај клуб и град и надам се да овај скромни поклон

неће бити и једина донација наше породице Златару, који нам је био друга кућа – каже Тмушић.

Током боравка у Новој Вароши Недељко се састао и са некадашњим саиграчима, а данас пен-

зионерима, Хајрудином – Пингом Мусићем и Милијом – Џамбом Кутлашићем. Они су се подсетили на дане када је Златар на Градском стадиону „Браношевац“ играо пред препуним трибинама, а екипа била непобедива чак и као гост на теренима широм Србије.

– Очекујемо да ће гест Недељка Тмушића, којим смо пријатно изненађени, подстаћи и друге бивше играче Златара да у границама својих могућности помогну у опреми клуб у коме су провели део своје каријере. Фудбалски клуб Златар данас је члан зоне Дрина, а опстаје и такмичи се једино захваљујући дотацијама из општинског буџета – каже Милојко Шапонић, председник управе Златара.

Ж. Дулановић

КЊАЖЕВАЦ

У славу светог Трифуна

У Књажевцу је 14. фебруара обележен Свети Трифун, заштитник винограда, али и Дан заљубљених. Виноградари су обишли винограде, орезали покоју лозу и залили је вином да би тиме, по веровању, повратили винограду малаксалу снагу после дуге зиме. Због тога у источној Србији светог Трифуна називају и орезач или зарезој.

У Књажевцу се овај дан обележава на традиционалан начин, а неки га и славе. Удружења произвођача вина и ракије (Књажевац има преко 20 винарија) организовала су представљање и дегустацију својих производа. У Завичајном музеју, у галерији, отворена је изложба у оквиру манифестације „Вече отвореног срца“, која већ 22 године окупља ликовне уметнике различитих стилских и техничких опредељења (вајаре, сликаре, фотографе). Овај пут је учествовало 47 стваралаца из Књажевца, Ниша и Београда са 114 радова. Гост вечери био је др Момчило – Моша Тодоровић, галериста и публициста, један од добитника Ву-



кове награде за 2012. годину. Цитате о љубави и вину говорила је Лидија Ивановић, уз музичку пратњу два „Стрингендо“.

Светог Трифуна, као свог заштитника, прославили су и књажевачки угоститељи, а највеселије је било у ресторану „Барутана“. Народ верује да ће ако на Трифундан пада снег или киш, година бити кишна и родна, а ако је ведро, биће сушна и неродна. Прошле године се народно веровање обистинило, а ако тако буде и ове – година ће бити родна. **Д. Ђ.**

ЖИТОРАЂА

Пола милиона за новчане позајмице

Уз све што чини за своје чланове, пензионерско удружење у Житорађи у прошлој години учинило је и корак више. За пензионере са најнижим приманима обезбеђене су новчане позајмице.

– Из нашег финансијског фонда у 2012. издвојили смо пола милиона динара за позајмице и помоћ нашим члановима – каже председник пензионера Житорађе, Жика Николић.

Новчану позајмицу у износу од 15.000 до 30.000 динара добило је 30 чланова и они су се обавезали да у шест месечних рата врате Удружењу позајмљена средства.

Ове године је предвиђено да за ту сврху буде издвојено дупло више новца него лане, односно милион динара. **Ж. Д.**

КРАГУЈЕВАЦ

Поход на Витошу

Група од петнаест крагујевачких планинара, чланова Планинарског друштва „Жежељ“ и Планинарско-еколошког клуба „Гора“, боравила је средином фебруара у Бугарској, и учествовала у акцији зимског успона на врх планине Витоше, која се налази у близини бугарске престонице, Софије.



Иако је на Витоши тих дана било доста снега, свих петнаест планинара је успешно стигло до њене највише тачке, Црног врха, који се налази на 2.290 метара надморске висине. Успон од скијашког центра, на 1.840 метара надморске висине, до врха, према планинарским мерилима, спада у лакшу категорију и протекао је без икаквих проблема. У походу на Витошу учествовали су планинари различитих генерација, укључујући и оне који немају нарочито дуг планинарски стаж.

Осим успона на Витошу, крагујевачки планинари искористили су прилику да посете и најзначајније културно-историјске знаменитости главног града Бугарске. **М. С.**

РУМА

Празници љубави и вина

Уочи Светог Трифуна и Светог Валентина корисници Геронтолошког центра „Срем“ у Руми приредили су богат програм за госте, запослене и друге становнике ове установе.

Најпре је присутне поздравила директорка Марија Станојчић Срака, говорећи пригодно о љубави, а потом су се публи-



ци представили хор, рецитатори и чланови новоформиране фолклорне секције. Њих су пратили тамбураши под вођством Јосипа Јурце, а наступио је и вокални солиста Душан Ступар.

Програм су пратили пријатељи и пословни сарадници Геронтолошког центра „Срем“, који радо долазе у ову установу за старе. Дружење уз тамбураше потрајало је до дубоко у ноћ. **Д. Р.**



СВРЉИГ

Помоћ за Душана

У хуманитарној акцији „Душанов захвалник“, коју је покренуо Стефан, млађи брат Душана Милановића, дечака који болује од церебралне парализе, а чију организацију је прихватила Служба за помоћ деци са сметњама у развоју при Центру за социјални рад општине Сврљиг и Основна школа „Добрила Стамболић“, за нешто више од месец дана прикупљено је 800.000 динара. Толико је и потребно за даље лечење шеснаестогодишњег Душана, који животну наду види у већ заказаној операцији на ВМА у Београду.

У досадашњим акцијама помоћи учествовали су готово сви грађани ове општине – предшколци, ученици основне и средње школе, радници, привредници, пензионери, локална самоуправа, многе установе и удружења грађана. Душанови другари организовали су и акцију помоћи од врата до врата.

Завршној хуманитарној приредби у сали Центра за туризам, културу и спорт присуствовао је и Душан, његови родитељи и пријатељи. Речи захвалности биле су мале за оволики подвиг у једној варошици, казали су представници Центра за социјални рад, локалне самоуправе и Душанова фамилија. Захваљујући доброты ових људи, Душан је недавно оперисан и успешно се опоравља.

С. Ћ.

Пензионерке преду, плету, везу

Чланице Актива жена Удружења пензионера општине Сврљиг и ПУПС-а вешто и са лакоћом израђују традиционалне рукотворине и предмете из домаће радности. Три дана у недељи је радно, вредно и весело. Свака жена прави неки мотив који завређује пажњу. Ту су торбице, патофнице, вунене чарапе, везени пешкири, јастучићи, све права уметност. Севдија Ивковић води секцију жена за домаћу радност.



– Ово радимо да бисмо сачувале од заборава традиционални начин израде одевних предмета, да све ово пренесемо данашњој младежи, створимо бренд Сврљига и комерцијално наступамо на многим манифестацијама. За почетак, ови ручни радови биће поставка наше овогодишње осмомартовске изложбе. Многи радови постаће сувенири Сврљига – каже Севдија.

Исто мисле и Бранислава, Боса, Мирјана, Гроздана, Власта, Живадинка, Ружица, и позивају суграђанке да им се придруже у овим активностима.

С. Ћ.

ПИРОТ

Редовна скупштина Удружења

Општинско удружење пензионера Пирота недавно је одржало редовну годишњу скупштину којој је присуствовало 38 делегата из месних одбора.

Извештај о раду у 2012. поднео је председник Удружења, Велимир Пејчић. Био је то резиме једногодишњег рада и активности ове не баш мале организације, која броји више од 4.000 чланова, а представља „армију“ од 16.000 пиротских пензионера.

Из извештаја и бројних дискусија дало се закључити да се током минуле године заиста доста радило и да је потпуно реализован годишњи план активности, а посебно снабдевање чланства намирницама и гревом по повољнијим ценама и на отплату у више месечних рата.



Дискутовало се отворено о свим проблемима који тиште пензионере, а нарочито у мањим сеоским срединама. Истакнуто је да су се надлежни у општинском удружењу добро потрудили и дали све од себе да одговоре на потребе чланства. Указано је и на ситније пропусте који ипак нису утицали на свеукупан успешан рад.

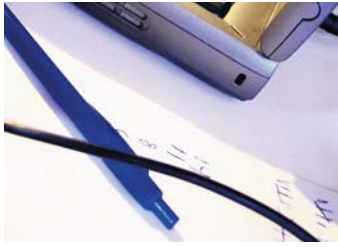
Пиротско удружење пензионера је током 2012. године било у сталном контакту са својим оболелим и немоћним члановима, како у граду, тако и у селима. Стизали су и у најудаљенија места да их посете и уруче им скромну помоћ.

Такође су врло добро сарађивали са другим удружењима у округу, као и са локалном самоуправом.

Општа оцена је да се радило добро, али да може још боље, и да мале пропусте из претходне године треба елиминисати уз посебан задатак – омасовљење чланства.

С. П.





ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Стари и млади

Често се дешава да ујутру, када радни народ иде на посао, а деца у школу и ја морам на заказан лекарски преглед, или у лабораторију да извадим крв. Нормално да уђем у препун аутобус и да ми је, са скоро осамдесет година живота, тешко да одржавам равнотежу у тој гужви кад често немам ни за шта да се лепо ухватим. Некако очекујем да млађарија која седи, кад угледа седу главу, дрхтаве ноге и штап у руци, скочи на ноге и понуди место за седење. Али, то се углавном не дешава.

Они гледају кроз прозор, праве се да дремају, а ако их лично ја или неко од путника замоли да устану, презриво погледају и наставе да седе. И то у најбољем случају ћутећи. Неретко веома дрско прокоментаришу да бабе и деде не треба да се возе кад је највећа гужва, да треба да седе код куће и да не набрајам шта су све у стању да изговоре. И што је најбоље, већина у аутобусу се сложи са њиховим мишљењем. Тако се, поред тога што једва стојим у тој гужви, још и непријат-

но осећам што баш у то време идем, ето, да се прегледам и што се уопште лечим, кад сам стара и кад ми није место у превозу.

Не могу да се не сетим времена када су млади скакали као да су на опругама кад виде старије, труднице, мајке с бебама. Па се питам, јесу ли та данашња деца сама крива што су таква, што никог и ништа не поштују (бар велика већина), или смо криви ми који смо оматорили а млађе нисмо научили истом реду и понашању које се ценило у наше време. Јесу ли они криви што су некултурни и невоспитани, или они који су морали да их науче правим вредностима. Не смем ни да помислим да уствари њих није ни најмање брига и да они једноставно и не помишљају да могу и другачије да се понашају. А тек на то каква ће бити деца коју ће они, дај боже, једног дана васпитавати! Али, тада ваљда више неће бити нас који смо знали и за другачије и боље, па ће можда то бити сасвим нормално.

С поштовањем,

Д. Жунић,
Карабурма

Некад и сад

Надзор хигијенских услова

Настојање да се број несрећних случајева сведе на најмању меру изводи Средишњи уред за осигурање радника путем својих стручних инжињера. Истовремено се настоји да се уклоне и сви нехигијенски недостаци, који могу нашкодити здрављу радника. Главни лекари месних органа вршили су у свом седишту овај надзор на већим индустријском предузећима, а нарочито тамо где је опасност, с обзиром на врсту рада, по здравље већа и где је разболевање радника било веће. Овоме раду, нарочито хигијенском надзору над предузећима, посвећена је велика пажња. При здравственом уреду за осигурање радника организован је Отсек за хигијену рада и обртне болести и систематизовано је место лекара за обртну хигијену и обртне болести.

(Извештај о пословању Средишњег уреда за осигурање радника у Загребу, 1937, Загреб)



Кампања за здрава радна места



На сваких 3,5 минута једна особа у Европској унији изгуби живот као резултат повреде на раду или професионалног обољења. У 2007, последњој години за коју је доступна компаративна статистика ЕУ, око 6,9 милиона људи доживело је једну или више повреда на раду, а код више милиона запослених настало је оштећење здравља које је везано за рад. Од 1999. до 2007. ЕУ је побољшала безбедност на радном месту, тако да је број повреда на раду са фаталним исходом смањен.

Истраживање о радној снази (Labour Force Survey) из 2007. године говори да је 73 одсто повреда на раду резултирало боловањем од најмање једног дана, а 22 посто је за исход имало боловање од минимум месец дана. Оваква стопа повреда на раду и здравствених проблема у вези са послом директно утиче на економски раст и запосленост у целој Европи. Заправо, најмање 450 милиона радних дана је изгубљено сваке године.

Европска агенција за безбедност и здравље на раду организовала је кампању за здрава радна места 2012/13. под називом „Радимо заједно на превенцији ризика“, која је осмишљена да помогне компанијама и запосленима јер сви заједно процењују и смањују ризике радног места. Кампања је почела 18. априла 2012, а церемонија додела награда за добру праксу одржаће се у априлу ове године.

Ј. О.

Право на породичну пензију

Милица М., Суботица: Занима ме да ли после смрти пензионера право на наслеђивање пензије има више лица, на пример незапослено лице, у овом случају супруг, и син који је студент.

Одговор: После смрти пензионера право на породичну пензију могу остварити чланови породице који за то испуњавају законске услове. Супруг, односно удовац, може остварити право само ако има минимум прописане године живота у тренутку смрти друге, а то је ове, 2013. године – 56 година живота и више. Исплата породичне пензије за супруга условљена је чињеницом да се налази ван осигурања, што важи и за остале чла-

нове породице који испуњавају остале законске услове. Што се тиче деце, у конкретном случају сина студента, он може да оствари право на породичну пензију све док студира, али најдуже до своје двадесет шесте године. Уколико је прекидао школовање због одслужења војног рока, право на породичну пензију се може продужити и после 26. године под условом да се школује, за онолико колико је трајало одслужење војног рока.

Рад преко омладинске задруге и стаж осигурања

Мила Властић, Падинска Скела: Законом је дефинисано да лица која обављају привремене и повремени послове преко омладинских задруга, а имају навршених 26 година живота, односно без обзира на године живота ако нису на школовању, стичу својство осигураника. Да ли то подразумева признавање радног стажа у време рада преко омладинске или студентске задруге?

Одговор: Законом о ПИО који је ступио на снагу 10. 4. 2003. године уведена је новина по питању привремених и повремених послова који се обављају преко омладинске задруге. До тада су они који су обављали ове послове били осигурани само за случај инвалидности и телесног оштећења проузрокованих повредом на раду, или професионалном болешћу. То значи да

се овај стаж навршен пре 10. 4. 2003. године не признаје у стаж осигурања, већ само после овог датума. Осигураници који раде на овим пословима сматрају се осигураницима запосленима, док се омладинска задруга сматра послодавцем. Овај стаж се признаје само старијима од 26 година живота, као и онима који су млађи, али се не налазе на школовању.

Стаж супружника се не сабира

Марика К., Клисура: Супруг ми је преминуо и ја сам наследила његову пензију. Имам три године радног стажа па ме интересује да ли може овај стаж да се повеже, тј. да се дода на породичну пензију како би се она увећала неки проценат. Ако је то могуће, коме би требало да се обратим и шта да пошаљем од документације.

Одговор: Нема законске могућности да се радни стаж супружника сабира и на тај начин оствари право на повољнији износ породичне пензије. Сваки осигураник је радио за себе и по том основу се може или не

може остварити било које право из пензијског и инвалидског осигурања, у овом случају право на породичну пензију. Сабирање стажа супружника није познат институт у нашем законодавству.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање



Сразмерна старосна пензија

Славица Петковић, Чачак: У јуну ове године пуних 60 година живота. Радила сам у Босни и Херцеговини од 1982. до 1992. године, а у Србији од 1992. до 2005. године. Да ли и када стичем право на старосну пензију? У радној књижици ми је уписан и стаж од две године по основу рођења трећег детета. Да ли и тај стаж улази у укупан стаж за пензију?

Одговор: Ви ћете имати право на сразмерну старосну пензију у Србији када навршите 60 година живота. Ваш укупан стаж износи преко 25 година пензијског стажа, а у сваком случају више од 15 година стажа осигурања. Уколико до сада нисте подносили захтев за потврђивање стажа у БиХ, то свакако одмах учините јер ће то знатно скратити поступак за признавање права на старосну пензију када за то

дође време. У БиХ су услови за старосну пензију знатно строжи, па ћете на део пензије из Босне причекати још неколико година. Што се тиче посебног стажа по основу рођења трећег детета, он ће Вам бити признат у укупан стаж за пензију, али је важно да и без тог стажа испуњавате законске услове када се сабере радни стаж у Србији и Босни. Посебан стаж ће у Вашем случају утицати и на висину пензије.

Право на новчану накнаду за туђу помоћ и негу

Шаго Мирослав, Стара Пазова: Молим Вас да ми на основу документације коју Вам шаљем одговорите због чега ми је укинута накнада за туђу помоћ и негу коју сам примао преко центра за социјални рад. Ја сам породични пензионер, а у међувремену ми се погоршало и здравствено стање. Да ли на основу ових налаза које Вам шаљем имам право на туђу помоћ и негу преко Фонда за пензијско и инвалидско осигурање?

Одговор: Из документације коју сте приложили види се да сте 2009. године постали корисник породичне пензије, из чега проистиче као последица да право на накнаду за помоћ и негу другог лица треба да примате преко Фонда ПИО, као корисник пензије, а да Вам преостаје право на накнаду преко центра за социјални рад. У том циљу се поново ценила Ваша потреба за накнадом за туђу по-

моћ и негу. У поновном поступку је утврђено да су операције које су код Вас извршене на оба ока довеле до побољшања вида, те да нема медицинског основа за утврђивање права на накнаду за помоћ и негу другог лица. Одговор на питање да ли услед погоршања Вашег стања можете поново стећи ово право, може дати само надлежни орган вештачења, у поступку по Вашем захтеву.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ДАВАТИ ПРЕПОРУКЕ ЗА НЕКОГА	ОСОБИНА ЛЕПОГ ГОВОРА	ПЛАНИНСКИ МАСИВ У ГРЧКОЈ	ФРАНЦУСКИ СЛИКАР, ЖАН АНТОАН	УЧЕСТАЛИ ГЛАГОЛ	ВРСТА ЈАКОГ ЕКСПЛОЗИВА	МУШКО ИМЕ
ВОЗИТИ СЕ БРОДОМ							
ЈЕДАН ГЛАГОЛСКИ ОБЛИК							
УКРАСНИ ПРИДЕВ (МН.)							
МОРНАР							
ОСНОВНИ РАДАРСКИ ПОЛОЖАЈ (СКР.)				ЖЕНСКО ИМЕ АКАДЕМИЈА НАУКА			
СИМБОЛ РЕНИЛУМА			КОЊИ У ПЕСМИ ПОСЕДОВАТИ				УПОРНО ИСТРАЈА- ВАЊЕ НА НЕЧЕМУ
УРАДИТИ							
ВРЕМЕНСКИ ПРИЛОГ				ОЗНАКА ЗА ВОЛТ ПОЛИЦИЈАЦ У ИТАЛИЈИ		ОЗНАКА НОРВЕШКЕ КОМАНДАНТ РАТОВАЊА	
ИВОВА ШУМА					ИСТА СЛОВА СИМБОЛ ЗА АЗОТ		
ГЛАСАЧ (МН.)							
ОБЛАСТ У САУДИЈСКОЈ АРАБИЈИ					РЕПУБЛИКА СРБИЈА (СКР.) ТРЧАЊЕ		
ИСТА СЛОВА			ГРАД У РУСИЈИ ЛЕТОВАЛИШТЕ У ИСТРИ				
ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		ПРЕОКРЕТИ ОНАЈ КОЈИ СТОПИРА					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ТВ И РАДИО ЧИТАЧ МОРСКИ ГРЕБЕН						
ПЛАНИНА У СРБИЈИ					СИМБОЛ ГАЛИЛУМА МАЈКА, МАТЕР		
АМБЛЕМ ИНДИЈАН- СКОГ ПЛЕМЕНА						17. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ ПРОДАВАЦ НОВИНА (ЕНГ.)	
ОКУПИРАЊЕ, ДАВАЊЕ ОТПОРА							
ЈЕЗЕРО У АУСТРАЛИЈИ				НА ОВОМ МЕСТУ ОЗНАКА НЕПЕРА			ОЗНАКА ЗА ТОНУ
ПРОУЧАВА- ЛАЦ ИРАНСКЕ КУЛТУРЕ							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: експорт, ративор, апарати, завала, мк, ниро, о, латин, нација, кан, ат, отопина, салинас, писац, занат, к, ањ, рита, мек, тир, о, илија, радисав, равена, рата, ан, птица, и



Драгош Јовановић Фер

Молим за реч

Враћа се птичји грип. Најугроженији су страначки прелетачи.

Посланици су изгласали допуне Закона о заштити ваздуха. Сад Панчевци нису више у обавези да дишу.

ЈАТ треба да постане лоу-кост компанија. Досад нам је био лоу-кост у грлу.

И онај који је осам пута писао захтев за националну пензију, себе сматра писцем.

Поскупели храна, пиће, гас, грејање, млеко, месо, цигарете... А имате ли и ви свој Утисак недеље?

Таман сам видео светло на крају тунела, кад највише поскупљење струје.

Европа нам обећава датум за преговоре. Засад се колеба између 30. фебруара и 31. јуна. А и 1. април долази у обзир.

Телевизија нам по десети пут репризира „Бољи живот“, мада нам живот никад није био гори. **Дејан Патаковић**

Живанизми

Вама је сигурно добра куповна моћ када носите чарапу и на глави.

Понашам се као у биоскопу. Ја само гледам шта мафија ради.

Сви су се дали у бизнис. О раду нико не размишља.

Док грицкам пензију, не жалим се на холестерол.

Ми нашу власт упознамо тек кад јој истекне мандат.

Флаширана вода је скупља од млека. Све зависи ко музе краве, а ко народ.

Ђавоља варош је једно од наших светских чуда.

По броју пушача први смо у Европи. Беспослени ди-мом убијају досаду.

Са народом и новцем можеш све ако га имаш у џепу.

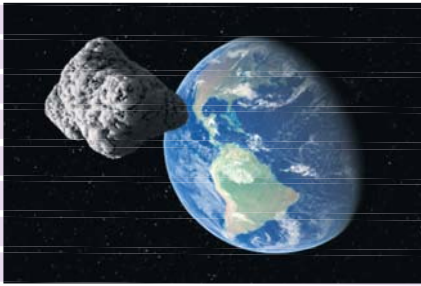
Потковица нам је симбол среће, а самар симбол сигурности. **Живан С. Филиповић**



Брана Николвић

Да ли сте знали ...

– да се астероид 2012 DA14, који је 15. фебруара пролетео поред Земље, приближио нашој планети на рекордној близини од 27.357



километара? Тренутак максималног приближавања тог свемирског тела Земљи регистрован је у 20 сати и 25 минута по средњоевропском времену, а у том тренутку астероид се налазио над острвом Суматра у Индијском океану.

– да научници сматрају да се катастрофе због пада сличних астероида на површину Земље дешавају у просеку једном у 1.200 година?



– да је у Сунчевом систему око Сунца некад кружило девет планета, а данас осам? Та једна планета није нестала, већ су светски признати астрономи одлучили да Плутон више не буде планета, већ патуљаста планета. За то постоји мноштво разлога, као што су Плутонова путања око Сунца, његов састав, величина итд.

– да, по најновијим истраживањима, галактичка космичка радијација представља велику претњу будућим астронаутима? Изложеност зрачењу већа је што је астронаут дубље и дуже у свемиру, те би зрачење којем би они били изложени на дугачким мисијама, поред осталих, могло убрзати и појаву Алцхајмерове болести.



– да иако исхрана космонаута у свемиру није ни близу домаћој, избор је данас далеко већи него некада када је храна била само у тубама и коцкама? Свемирске посаде сада могу да користе више од 250 врста хране и пића: од воћа, орашастих плодова, преко меса и плодова мора, слаткиша, до кафе, чајева, сокова. Нека храна се користи у свом правом облику, а нека се дехидрира и чува у праху јер тако заузима мање места и не квари се, пошто на свемирским станицама нема фрижидера.

– да су у новембру прошле године астронаути на Међународној свемирској станици користили нови „међупланетарни“ интернет? Ова експериментална технологија могла би да буде будућност комуникације с астронаутима на Марсу.

Осмомартовске мозгалице

Једним лепим поклоном супрузи за 8. март покушају да је поткупим и да се искупим. Што би рекли ловци, једним метком два зеца.

Неке жене би волеле када би 8. март обележавале бар једном месечно, док би њихови мужеви били срећнији када би тај празник падао 29. фебруара.

Сваки мушкарац би требало да воли две жене истовремено. Мајку. И мајку своје деце.

Они који забораве да супругама купе поклоне за Дан жена имаће згодан разлог за оправдање. Вадиће се на светску економску кризу.

Ма, каква моја нежнија половина када редовно извучем дебљи крај!

Што је више сигурних кућа, то је положај жена у друштву све несигурнији.

Жене не обожавају афористичаре. Пуно мудрују и много су кратки.

Неки мушкарци никако да се ожене. Један од разлога је што не воле да просе.

Милош Милић



Милена Јосановић

Смак света

Догодио се смак света онима који су пожурили да проживе не питајући се: а шта ћемо сутра?

Није проблем што смо толико задужени по глави становника, већ што је све мање глава које ће тај дуг морати да враћају.

Не бојим се ђавола. Плаше ме они који успешно глуме анђеле.

Тајкуни имају клима уређаје и у тоалетима. Ми имамо: климаве прозоре, климава кола, климаве зубе...

Прижељкујем дан када ће само лопови жалити за старим добрим временима.

Код нас једино затвори нису промашена инвестиција. Они раде препуним капацитетом.

Тај не губи време. Све што научи у затвору примењује за време живота на слободи.

Неугодно је живети у тесној кожи, али је не треба ни растезати превише. Нити нагло.

Једни се брину докле ће им стићи цркавица за мукотрпан рад, а други да ли им је легла накнада за лежарину.

Ми смо делимично корисници наших пензија. Већим делом корисници су наша унучад.

Вунене чарапе на пијачним тезгама подсетише га да има остарелу мајку на селу.

Марко Челар